

Guia metodològica per a la identificació i implementació d'accions de cooperació tècnica municipal.

Amb el suport de

Barcelona, Novembre del 2016

A càrrec de:

Miquel Carrillo (coordinació de la guia i aspectes tècnics de cooperació) www.ziri.es

Marc Vilar i Ernest García (aspectes legals) www.cronda.coop

Índex

Acrònims.....	6
Introducció.....	7
Breu diagnosi de la cooperació tècnica municipal a Catalunya.....	9
El factor humà.....	11
Com desplegar la cooperació tècnica municipal?.....	14
Què és la cooperació tècnica municipal?.....	14
Modalitats, competències i àrees de treball.....	14
Urbanisme.....	15
Mobilitat.....	15
Aigua i sanejament.....	15
Energia.....	16
Residus.....	16
Medi Ambient, Gestió i Planificació territorial.....	16
Educació, cultura i patrimoni.....	17
Comerç i Mercats.....	17
Promoció Econòmica i Ocupació.....	18
Igualtat, Joventut i Inclusió Social.....	18
Salut pública.....	19
Àrees Transversals.....	19
Bases polítiques i planificació de la cooperació tècnica.....	21
Actors que hi intervenen.....	22
Recursos.....	24
El cos tècnic municipal.....	25
Aspectes jurídicolaborals.....	25
Qui té la consideració de treballador desplaçat?.....	25
S'ha de formar al treballador pel desplaçament?.....	25
Quina legislació s'aplica en els desplaçaments temporals?.....	25
Es necessari tenir una estructura al país de destí?.....	25
Sistema de Seguretat Social.....	25
Normativa fiscal sobre el desplaçats.....	26
Personal de caràcter laboral condicions laborals dels desplaçats, jornada, temps de treball, festius.....	27
S'ha de signar un acord complementari de destí?.....	28
Qui paga les despeses d'obtenció de permisos i d'allotjament?.....	29
S'ha de tenir alguna previsió social específica a part de la Seguretat Social o en el seu cas mitjançant el Règim Especial de la Seguretat Social dels Funcionaris?....	29
Hi ha cap disposició legal o reglamentària que reguli expressament la cooperació internacional a prestar per un funcionari públic?.....	30
En què consisteix i com s'articula la figura dels serveis especials?.....	31
Què significa que el funcionari continua en situació de servei actiu?.....	32
Quines despeses li han de ser reemborsades al funcionari cooperant?.....	33
Aspectes sobre la prevenció de Riscos.....	34
Què passa amb els Riscos Laborals dels treballadors desplaçats?.....	34

Quins aspectes hem de tenir en compte quan un treballador es desplaça per fer cooperació tècnica?.....	34
Quina informació sobre els riscos ha de rebre un treballador que volem desplaçar ? I després del viatge?.....	36
Procés i etapes del desplegament.....	36
Existeix voluntat política?.....	36
Identificació i planificació de programes i accions.....	37
Triar un municipi, ens o xarxa local amb qui treballar.....	37
En què hi treballem?.....	38
Plans de treball i projectes.....	41
Tenim les capacitats?.....	41
Execució de programes i accions.....	41
Execució a terreny.....	41
Seguiment i acompanyament.....	42
Avaluació, sistematització i generació de coneixement.....	43
Més enllà de la cooperació.....	44
Recomanacions generals per incentivar la cooperació tècnica municipal.....	45
Annexes.....	47
Iniciatives i projectes de cooperació tècnica municipal (2012-2016).....	49
Metodologia de confecció de la guia.....	55
Qüestionari sobre experiències de cooperació tècnica.....	55
Qüestionari sobre la participació de personal laboral en accions de Cooperació Tècnica.....	55
Qüestionari sobre la participació de personal funcional públic en accions de Cooperació Tècnica.....	56
Recursos Addicionals.....	59
Model de Termes de Referència.....	59
Materials per al seguiment i avaluació d'estades de formació.....	63
Model informe final de pasantia tècnica.....	63
Qüestionari d'avaluació per a l'equip tècnic català.....	65
Qüestionari d'avaluació per a l'equip tècnic del sud.....	67
Exemple de Pla de Treball de Cooperació Tècnica (Barcelona-Maputo).....	69
Exemple de Conveni de Cooperació Tècnica (Sant Boi de Llobregat - San Miguelito)....	83
Documents de referència.....	91

Acrònims.

ACCD	Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.
AECID	Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament.
AMB	Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
AMSS	Àrea Metropolitana de San Salvador.
AOD	Ajuda Oficial al Desenvolupament.
DIBA	Diputació de Barcelona
FCCD	Fons Català de Cooperació al Desenvolupament
GWOPA	Global Water Operators Partnership Alliance
OTC	Oficina Tècnica de Cooperació.
PHDL	Programa de Desenvolupament Humà Local.
PNUD	Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament.
TMB	Transports Metropolitans de Barcelona
UN-HABITAT	Programa de Nacions Unides per als Assentaments Humans.

Introducció.

La cooperació tècnica entre municipis de Catalunya i els seus homòlegs de països empobrits és una modalitat que existeix pràcticament des del moment en què aquestes administracions començaren a executar polítiques i accions de cooperació al desenvolupament.

Efectivament, de la mà dels primers agermanaments i contactes a nivell internacional, un cop recuperada la democràcia al nostre país, varen arribar peticions de suport tècnic en diferents àrees sota les competències municipals o senzillament de subministrament d'equipaments que ja havien superat el seu cicle de servei a les nostres ciutats i viles.

Aquesta pràctica continua endavant i darrerament s'està consolidant a un bon nombre de plans directors municipals com una de les vies a través de les quals els ajuntaments volen posar en valor l'especificitat i el valor afegit de la cooperació a escala local, fins i tot el sentit de la seva pràctica des d'aquesta escala de l'administració pública en relació al sistema de cooperació pública dels països del nostre entorn.

El Fons Català de Cooperació al Desenvolupament ha desenvolupat aquesta guia, d'acord amb a la seva missió d'oferir eines per a la millora constant de la praxis de la solidaritat internacional que els seus ajuntaments i entitats supramunicipals sòcies efectuen. Pretén servir de referència per aquelles administracions del món locals que volen introduir-se en aquesta modalitat de cooperació i aportar nous elements per a aquelles que ja la venen posant en practica. En aquest sentit, parteix de la pròpia experiència i de les lliçons apreses durant els darrers anys per un grapat d'administracions analitzades per aquest fi, amb l'objectiu d'establir unes pautes i objectius conseqüents amb les possibilitats reals dels nostres municipis. Com a base per a la confecció d'aquesta guia, s'han analitzat cinc casos d'ajuntaments amb línies de treball obertes (Vilafranca, Barcelona, Sant Boi de Llobregat, Sant Cugat del Vallès i l'AMB) amb els que es pretén cobrir el millor possible la diversitat política i administrativa al món local català, alhora que introduir organismes com l'AMB amb un rol complementari, no estrictament de govern municipal, però amb unes competències tècniques i una visió metropolitana úniques¹.

La guia aborda tant els aspectes pròpiament tècnics en què es basa la cooperació, com del cicle de projecte o programa per aquesta modalitat. Fa, a més, especial èmfasi en els aspectes laborals del personal que hi participa des de la seva condició de tècnics i tècniques municipals, conscients de que constitueixen l'element clau i a voltes insubstituïble d'aquest tipus de cooperació, i que sense la seva correcta participació i articulació l'èxit d'aquestes accions es veuria seriosament compromès.

1 De manera complementària, s'han dut a terme entrevistes amb responsables d'altres ajuntaments (El Prat de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Gavà, Sant Vicenç dels Horts i Sant Joan Despí) i d'administracions descentralitzades com la Diputació de Barcelona i l'Agència de Residus de la Generalitat de Catalunya, també amb experiències en aquest camp, per complementar l'anàlisi d'aquests cinc casos que han constituït l'eix de la guia.

No es tracta, però, d'un text més dins l'extensíssima literatura sobre cooperació i gestió del cicle de projectes, a la qual en remet per ampliar qüestions de caire més general, sinó un document que vol aprofundir en la pràctica específica d'aquest tipus de cooperació.

Breu diagnosi de la cooperació tècnica municipal a Catalunya.

Actualment a Catalunya, un bon nombre de municipis, diputacions i d'altres organismes supramunicipals realitzen accions de cooperació tècnica amb municipis d'Àfrica, Amèrica Llatina i Àsia, dins el que hom considera com AOD². També ho fan, de manera complementària i de maneres més o menys coordinada amb el conjunt de les polítiques de cooperació al desenvolupament de cada ajuntament, empreses municipals, especialment aquelles que s'ocupen de serveis bàsics com els d'aigua i sanejament o el transport públic, tant en el cas de que aquestes estiguin sota control del consistori com si simplement són concessionàries del servei públic, tot i que siguin formalment empreses independents, amb recursos econòmics propis.

Com passa també amb la Generalitat de Catalunya o amb la pròpia Administració Central de l'Estat, la complexitat de les accions i les dificultats de coordinació creixen a mesura que els ajuntament augmenten de mida. Evidentment, no és el mateix la cooperació tècnica que realitzen consistoris com els de Barcelona, les grans ciutats de l'Àrea Metropolitana o la pròpia AMB, que la que porten a terme d'altres de mida més petita com ara Vilafranca del Penedès, també pel que fa a l'articulació i la coherència amb la resta de les seves accions de cooperació. De vegades el potencial tècnic de les administracions per cooperar es veu afectat per la dificultat per transversalitzar la política de cooperació entre els seus diferents departaments i equips encarregats de la gestió de competències que poden ser objecte d'accions de solidaritat.

També és evident que l'existència de diferents tipus d'organismes municipals (Instituts, Consorcis, etc.) amb els seus propis *modus operandi*, no facilita la seva coordinació. Però tampoc és una regla exacta, i molt sovint el bon ofici i el lideratge o el pes polític atorgat a la cooperació fan que s'aconsegueixi incorporar en gran mesura les capacitats tècniques i de gestió presents als ens locals al ventall d'instruments de la política pública de solidaritat internacional.

Sí és generalitzable que només a partir de certa mida crítica, que podria situar-se al voltant dels 50.000 habitants, s'exerceix aquesta modalitat. Per sota no existeixen moltes experiències, tot i que darrerament s'estan posant en marxa xarxes de municipis que col·laboren en projectes de suport directe a d'altres governs locals i fins i tot xarxes a països del Sud³.

També és una regla comú que la inclusió a Plans Directors de Cooperació a escala municipal, ajuda al desenvolupament d'aquesta via de cooperació, donant-li carta de naturalesa i una legitimitat

2 Veieu annex.

3 És el cas de Viladecans, Gavà, Esplugues de Llobregat i Sant Joan Despí, municipis dels municipis del Baix Llobregat que amb el suport de la Diputació de Barcelona estan recolzant diferents *arrondissements* o districtes de Marraqueix, al Marroc, en el procés de descentralització que viu el país magrebí durant la darrera dècada. També, però, s'estan articulant d'altres iniciatives lluny del món metropolità barceloní, que busquen aconseguir prou massa crítica i suport mutu de manera descentralitzada al territori per encetar aquesta modalitat de cooperació. L'existència de programes, com ara el LocalMed de la DIBA, o la proactivitat del mateix Fons Català de Cooperació poden afavorir en gran mesura l'establiment de partenariats i xarxes a una banda i l'altra.

necessària per després comptar el suport dels mitjans en mans de la resta d'àrees dels diferents ajuntaments. Altrament, arriba a dependre massa del compromís personal d'aquelles persones que des de les seves responsabilitats municipals i expertesa, tenen un compromís solidari i aconsegueixen incorporar a la seva feina la participació a projectes o assistències tècniques per exercir-ho.

El discurs de renovació de la cooperació municipalista i les eines i programes que administracions com la DIBA han impulsat⁴, han fet que de manera progressiva durant els darrers anys, aquests Plans Directors a escala local hagin recollit efectivament aquesta modalitat, com un instrument més, amb una assignació de recursos financers i humans més o menys determinada. Quan a més han existit Programes de Cooperació al seu voltant, la seva articulació ha estat més senzilla, evidentment, més enllà de les inevitables dificultats de la pràctica de la cooperació⁵. Especialment perquè d'aquesta manera s'ha aconseguit concretar les àrees de treball, en una feina conjunta amb els municipis de l'altra banda que sempre hauria de produir-se en base a una reflexió detinguda sobre les necessitats i capacitats de tots els actors implicats.

En el cas particular de Sant Boi de Llobregat, darrera de l'opció per una cooperació directa forta, amb un component tècnic central, rau una reflexió sobre el model de cooperació municipal compartida amb el municipi soci a l'altra banda. Partint de les relacions i el coneixement que l'agermanament amb la vila de San Miguelito (Nicaragua) han proporcionat prop de tres dècades, es va apostar per racionalitzar i posar en valor les capacitats municipals, donant sentit a l'especificitat de l'administració local i amb ella al paper al conjunt de la cooperació que fan les administracions públiques. La majoria d'agermanaments però, una figura fins a cert punt repudiada avui en dia al món de la cooperació local, no han portat a aquesta reflexió i no han evolucionat de la mateixa manera⁶ tot i que en molts casos també han servit per iniciar accions de cooperació tècnica. Es pot dir, en qualsevol cas, que la profunditat de la concertació i de l'aposta estratègica conjunta entre els ajuntaments de totes dues bandes té molt a veure amb l'eficàcia i l'eficiència de qualsevol iniciativa en aquest sentit.

4 Veieu, per exemple, materials com la guia [*¿Cómo cooperar entre instituciones locales? Del proyecto puntual al fortalecimiento de las políticas públicas locales?*](#) (J.P.Malé, 2015).

5 El cas més emblemàtic és el de Sant Boi de Llobregat i el seu programa a San Miguelito (Nicaragua). [El Pla de Treball \(2008-2011\)](#), elaborat a partir d'un procés participatiu i coordinat amb el Pla Estratègic del municipi, va determinar sis eixos (Serveis bàsics, Desenvolupament productiu, Enfortiment institucional, Estructuració del territori, Medi Ambient i Educació pel Desenvolupament) en què el suport del municipi del Baix havia de centrar-se, quantificant recursos, objectius i actors a tenir en compte. De manera més general, ajuntaments com el de Barcelona han volgut donar un caire marcadament municipalista a la seva cooperació, situant 'Ampliar les capacitats institucionals i ciutadanes per promoure la governança democràtica local' com el seu Objectiu Estratègic número ú ([Pla Director 2013-16, pag. 15](#)). Com diu el seu [Pla Anual 2015 \(pag. 4\)](#): 'el patrimoni de l'Ajuntament de Barcelona quant a expertesa municipal és un actiu fonamental per l'exercici d'aquest model de cooperació, per comptar amb un centenar de tècnics municipals amb experiència en cooperació internacional al desenvolupament que posen a disposició d'aquesta política pública els seus coneixements i expertesa.'

6 Sense sortir de Sant Boi, l'agermanament amb Marianao (Cuba) no ha donat ni de bon tros els mateixos resultats, tot i haver-se plantejat un procés similar.

En aquest sentit, aquesta concertació té també a veure amb la continuïtat dels programes de col·laboració, per sobre dels inevitables canvis de govern a una i d'altra banda. Configurar un equip tècnic a qui no l'afectin excessivament els canvis polítics esdevé un dels principals reptes per assolir impactes a llarg termini. O simplement, mantenir de manera clara en tot moment els canals de comunicació i els responsables a una i d'altra banda.

L'acció exterior directa dels municipis és complicada també pel poc seguiment que aquests aconseguixen donar-li, atesa la manca de recursos humans disponibles, especialment per mantenir una presència a terreny més o menys constant. Quan es tracta d'accions delegades, aquest rol acostuma a córrer a càrrec de les entitats que executen la cooperació, però en el cas de la cooperació tècnica tot es fia a un seguiment a distància i, en el millor dels casos, a missions esporàdiques que molt sovint coincideixen amb la pròpia execució del suport tècnic (formacions, supervisió d'obres, etc.)⁷. Tampoc el Fons Català o la Diputació de Barcelona aconseguixen donar tota la cobertura necessària que com a ens supramunicipals se'ls podria suposar, i la coordinació amb d'altres instàncies de l'Administració pública és escassa i amb prou feines supera la dimensió simbòlica⁸.

Totes les administracions locals que la practiquen, en qualsevol cas, combinen les missions tècniques de curta durada sobre terreny (entre una i dues setmanes com a molt) amb el seguiment des de Catalunya, a través de correu electrònic o teleconferències, el que fins i tot arriba a ser més important pel procés en el seu conjunt.

El factor humà

'M'hi dedicaria només a això!'. La frase, d'una tècnica de l'AMB, resumeix la satisfacció de la gran majoria de les persones que han participat en accions de cooperació directa de les administracions on treballen. Satisfacció a escala personal i humana, però també professional, en poder veure altres plantejaments, recuperar funcions més tècniques davant les tasques rutinàries administratives ('és com tornar a l'enginyeria') i fins i tot conceptualitzar la seva pròpia feina a casa nostra ('ara que explico el que fem aquí és quan ho entenc').

Alguns plans de cooperació, com ara el vigent a Esplugues de Llobregat fins el 2015, suggeria fer *ex-ante* una identificació de les potencialitats presents a nivell local, per així poder-les oferir o tenir-les presents si més no en el procés d'identificació d'aquest tipus d'accions. D'altres com Barcelona, a una escala totalment diferent, han aconseguit tenir una base de dades de personal susceptible de participar-hi. Hi ha, però, la idea general de que al final es funciona per les sol·licituds concretes dels municipis receptors de l'ajuda, i que si la capacitat demandada no existeix al municipi català,

7 Malauradament, la crisi econòmica i la por a les crítiques contra la cooperació, han fet freqüent el fet de que els tècnics/ques de cooperació dels ajuntaments no facin tot el seguiment necessari sobre terreny, de les accions executades amb el suport de l'ajuntament, fins i tot quan es tracta d'accions de cooperació directa.

8 De fet, és comú que ni tan sols es comuniqui la realització d'accions de cooperació a l'OTC o l'ambaixada espanyola del país on es treballa. Tot i que l'AECID no sigui massa receptiva a la cooperació descentralitzada, sempre és recomanable buscar el seu suport i col·laboració, si més no fer conèixer la presència com a administració pública operant a cada país. L'ACCD ha buscat últimament la coordinació, oferint el seu personal expatriat per fer tasques de seguiment, però encara ha d'avançar molt en aquest sentit. Tot i així, també és obligada la coordinació i comunicació amb ella.

la col·laboració es fa més molt difícil de tirar endavant o directament no es porta a terme⁹. Quan la implicació de les persones a Catalunya fa incompatible la seva participació al projecte amb la seva feina a l'administració, en ocasions s'ha contractat capacitat tècnica addicional a tercers, de manera que el tècnic/a català/na simplement ha supervisat els aspectes clau, sense executar completament l'acció.

Hi ha però una seriosa mancança formativa i informativa dins el col·lectiu de persones que hi participa o podria participar. Com indiquen alguns testimonis, amb més informacions sobre els riscos reals de treballa a països receptors d'AOD, més persones estarien disponibles i les capacitats s'ampliarien. De la mateixa manera, molt sovint s'ha de donar el que algú ha vingut a denominar 'la conjunció d'estrelles' per a tirar endavant les iniciatives de cooperació tècnica: la persona amb coneixements, experiència i compromís solidari ha de tenir la disponibilitat anímica, familiar i/o laboral per poder desplaçar-se en un lapse de temps determinat, que a més depèn de l'agenda del municipi receptor de la col·laboració, i sempre i quan depengui d'una gerència i una direcció política que participin de la necessitat i la idoneïtat d'aquesta pràctica.

No existeixen formacions específiques prèvies en cooperació al desenvolupament o simplement en les particularitats de cada país on es treballa. La preparació prèvia corre a càrrec i depèn exclusivament de l'interès de cada participant, que normalment sí té accés a documentació tècnica relativa al projecte i el suport del personal de cooperació de l'ajuntament, que és qui coordina i facilita les missions. Poc a poc es normalitzen les condicions pel que fa a vacunació, assegurances de viatge, etc., però encara no són habituals els protocols de seguretat o l'ensinistrament específic per part dels responsables de riscos laborals a cada ajuntament. Són rares les ordres de viatge, que estipulin el contingut i els objectius de la missió (que acostumen a oscil·lar entre una o dues setmanes), o la formalització de comissions de servei. I tot això de manera generalitzada per a personal laboral i funcionariat.

A més, és probable que l'ajuntament o la gerència del seu departament (diferent de la de cooperació) simplement li faciliti la realització de la missió o el seguiment previ i posterior, sense augmentar la capacitat total de la força de treball. En el seu còmput particular global d'hores treballades, aquestes augmenten, per la qual cosa al final el treballador acaba essent en molts casos un cofinançador de l'acció de cooperació amb les seves hores extres no remunerades.

Existeix també una visió de privilegi envers aquestes persones que hi participen en aquestes accions. Encara avui en dia, fins i tot, no es volen reconèixer les hores de viatge en alguns ajuntaments, i cal escoltar comentaris del tipus 'si és cooperació que els tècnics es paguin els seus bitllets i l'hotel, a sobre que van de vacances!'. S'ha d'avançar molt en la percepció de que forma part del conjunt de feines i que com a tal s'han d'executar en les mateixes condicions.

9 Sant Boi ha pogut col·laborar puntualment amb entitats con Enginyeria Sense Fronteres per superar algunes mancances (disponibilitat, experiència específica, etc.). Sant Cugat no va poder donar resposta a la línia de col·laboració urbanística que en principi sol·licitava Cochabamba, car aquesta ciutat boliviana no va no poder mobilitzar els recursos humans necessaris.

Tampoc existeix una cultura de sistematització dels coneixements i de l'experiència adquirida en aquestes accions que pugui, per una banda, millorar la transmissió de coneixement entre les persones que aniran conformant l'equip tècnic involucrat, la qualitat i l'eficiència del procés. I per l'altra, compartir a la interna dels ajuntaments i administracions catalanes l'experiència i atreure més persones que eventualment puguin participar.

En resum, aquest és l'estat de l'art de la cooperació tècnica a casa nostra i el punt de partida des del que aquesta guia vol millorar la seva praxis, tot compartint les bones experiències i aportacions que sense dubte es poden incorporar d'uns i d'altres municipis, els analitzats i d'altres més.

Com desplegar la cooperació tècnica municipal?

L'objectiu de la present guia es orientar a aquells municipis i organismes supramunicipals sobre el desplegament de la cooperació internacional de caire tècnic, identificant els principals elements i consideracions a realitzar i estructurant el procés de desplegament.

Què és la cooperació tècnica municipal?

La cooperació tècnica municipal és la cooperació directa que efectuen el ens locals amb els seus homòlegs a països receptors d'AOD, orientada a la millora de capacitats i l'organització internes, i la qualitat i la prestació de serveis públics. En aquesta guia no ens referirem a les accions de recolzament polític i institucional, de promoció dels drets humans, de construcció de la pau o d'educació al desenvolupament que també es poden executar de manera directa per part dels municipis, sinó que ens centrarem en aquelles accions que es basen en la posada en marxa de les competències principals dels municipis al nostre país i que demanen la participació del cos de tècnics que a casa nostra en són responsable a les seves respectives localitats.

En aquest sentit, l'element singular és el '*know-how*', el 'com fer les coses', més enllà de la transferència de recursos materials de qualsevol tipus. Si bé poden acompanyar la transferència de coneixement, no són l'element central de reflexió del present document. Evidentment, i en tant que acció de cooperació directa, l'altre element definitori és la participació de l'ajuntament o ens supramunicipal en tot el cicle del projecte, per bé que després puguin participar d'altres actors.

Finalment, el tercer element definitori és la contrapart o entitat sòcia, que ha de pertànyer al nivell equivalent a l'administració local del nostre país, la més propera en darrera instància als seus ciutadans, assumint les diferències organitzatives que existeixin. Si es troben presents aquests tres elements, estem davant una acció, programa o línia de cooperació tècnica al nostre municipi.

La cooperació tècnica municipal, més que qualsevol altra manera de col·laboració entre municipis amb diferents graus de desenvolupament humà, és la modalitat que permet un intercanvi més obert, recíproc i al mateix nivell entre aquests. Les solucions tècniques i especialment organitzatives a les que hom ha arribat arreu poden tenir un interès i aprofitament mutu, que situï veritablement la cooperació en una relació entre iguals. Aquest factor la fa atractiva per trencar el paradigma caritatiu, assistencialista i de dependència en què s'instal·là per molts anys la solidaritat internacional.

Modalitats, competències i àrees de treball.

Hi ha tants tipus de cooperació tècnica com competències exercides per un ajuntament, siguin considerades pròpies o no, exclusives o compartides. En general, però, les àrees de major interès i on hi ha més pràctica són les que tot seguit s'exposen.

Urbanisme.

Inclou el desenvolupament d'ordenances i normatives, cadastres, planificació general, parcial i sectorial. També plans metropolitans i tot el treball per construir una relació sostenible de viles i urbs amb el seu entorn i desenvolupar el dret a la ciutat. O, a tall organitzatiu, la posada en marxa de l'Àrea d'Urbanisme al sí de la mateixa estructura de l'ajuntament, com és el cas del suport de Sant Boi a San Miguelito. El suport que l'Ajuntament de Barcelona ha donat a ciutats com Maputo (Moçambic), en aquest sentit, pot ser un exemple per aquesta àrea de treball, amb el suport al desenvolupament de zones d'especial interès per a la dinamització econòmica de la ciutat i a barris perifèrics encara no connectats totalment a la trama urbana. Com a la majoria de casos, és important comptar amb els actors locals i incorporar-se a les dinàmiques de desenvolupament en marxa, com eren en aquest cas els plans urbanístics de la capital africana i l'acompanyament d'institucions com l'Escola d'Arquitectura.

Mobilitat.

Molt relacionat amb l'àrea d'urbanisme, com la resta de serveis públics, inclou el desenvolupament de plans, normatives i infraestructures de mobilitat, però també la posada en marxa i millora dels serveis públics de busos, metros, tramvies, etc. L'AMB n'és un bon exemple amb una munió de ciutats d'arreu del món, millorant els seus efectius i la qualitat dels seus serveis amb la donació de trens i autobusos i el suport a la seva incorporació a les seves xarxes, manteniment, logística, etc. En el cas particular de l'ens metropolità, la col·laboració amb les diferents empreses prestadores del servei, ha estat fonamental per tirar endavant aquesta línia¹⁰.

Com al cas de Sant Boi amb San Miguelito (Nicaragua), pot anar acompanyat de la implementació d'infraestructures viàries: carrers, camins rurals, etc.

Aigua i sanejament.

La millora d'aquest servei públic és una de les demandes més habituals al darrera d'iniciatives de cooperació tècnica. Hi ha molts aspectes sobre els que treballar: des de la regulació tècnica i les condicions exigibles al servei que el municipi ha d'exigir a les empreses a qui l'ha delegat (públiques i privades), fins a la sostenibilitat econòmica del servei, a través del càlcul de tarifes, cobraments, gestió de clients, etc. També manteniment i extensió de xarxes, gestió de la qualitat i la quantitat dels recursos, i tot un seguit d'aspectes que, com a la resta d'àrees poden combinar-se amb la inversió en equipaments i infraestructures. O la mateixa creació i enfortiment de les estructures de gestió municipals, com és l'experiència de Vilafranca del Penedès amb la creació de l'Oficina de l'Aigua a l'alcaldia de Puerto Cabezas (Nicaragua).

Molt sovint, el lideratge corre a càrrec de la pròpia empresa d'aigua municipal, especialment en el cas d'aquelles de titularitat pública, que és qui aporta tot el seu know-how al responsable del servei a l'altra banda, empresa o ajuntament directament. N'hi ha força experiències, fins i tot de suports sostinguts en el temps com ara el del Prat de Llobregat a Jibara (Cuba), o del [CONGIAC](#), una xarxa

¹⁰ Empreses com [TMB](#) o el [Grup BaixBus](#) han col·laborat amb l'AMB en la cessió d'unitats i en la provisió d'assessorament tècnic i estratègic als municipis receptors de la cooperació metropolitana.

de municipis catalans amb gestió pública de l'aigua que entre les seves funcions inclou el suport a molts d'altres municipis i xarxes locals i regionals d'arreu del món.

Energia.

Pròpiament, el subministrament d'energia no és un servei que en la majoria de casos depengui de les corporacions locals. En aquest sentit, és difícil considerar-ho com a subjecte d'accions de cooperació tècnica municipal. Ara bé, a nivell de la implementació de les polítiques d'estalvi i eficiència, ja sigui a escala tècnica o de normatives, hi ha un espai interessant per a la cooperació, amb una repercussió econòmica important als municipis, el sector privat i la ciutadania. De vegades, els municipis de països empobrits són molt més sensibles a innovacions i qüestions com la sostenibilitat, a través de l'ús d'energies renovables, que no pas els seus Estats i/o administracions immediatament superiors. De nou, la dimensió local pot esdevenir l'espai on s'iniciïn canvis amb una repercussió superior posterior.

Molts programes i iniciatives locals poden ser una font de generació d'experiència de cooperació, així com les Agències d'Energia que funcionen a molts municipis catalans.

Residus.

La gestió dels residus és un dels grans mal de caps de la gestió local arreu i, per tant, una de les demandes habituals de suport pel que fa a la cooperació tècnica. Pot incloure des de la planificació integral en general fins a l'organització dels serveis de recollida, la valorització, el reciclatge, la prevenció en la generació i qualsevol dels seus aspectes concrets, com també pot incloure el suport en la construcció d'infraestructures o el subministrament d'equipaments i tecnologia.

Sant Cugat dona suport a la Gestió Integral a Tarija (Bolívia) actualment, i n'hi ha hagut moltes altres experiència com a l'Àrea Metropolitana de San Salvador (El Salvador) per part de l'AMB, o a la mancomunitat de municipis del Petén (Guatemala), amb el suport del Fons Català de Cooperació. És comú el fet de que el servei de residus sigui de caràcter mancomunat, el que exigeix una dinàmica especial de concertació entre xarxes de municipis.

Sovint el servei de residus es troba en mans d'operadors informals als municipis, amb una càrrega de marginalitat i estigmatització social molt important. Incorporar-los, regularitzar la seva situació (laboral, empresarial) i aprofitar la seva capacitat és un element present en moltes actuacions, específic d'aquesta àrea de treball.

Medi Ambient, Gestió i Planificació territorial.

En tant que administració més propera a la ciutadania, els municipis es veuen obligats a desplegar polítiques i serveis per preservar la qualitat ambiental al seu entorn, sobre tot quan es veuen afectats per activitats industrials o extractives de risc (minería, petroquímica, agricultura intensiva en pesticides) que poden afectar la salut dels seus habitants o la degradació dels bens comuns (aire, aigua, sols). Normalment són competències que pertanyen a nivells superiors de l'administració a qualsevol país, però l'acció de vigilància i prevenció municipal pot evitar molts impactes negatius i servir d'alerta per generar una resposta contra ells. De vegades, fins i tot, el municipi pot actuar com a representant dels seus ciutadans en la denúncia d'afectacions

col·lectives contra empreses, davant les quals l'Estat és massa laxa o hi té interessos, funcionant com a contrapoder i garant dels drets i l'interès general. En aquest sentit, l'experiència de les Agències Mediambientals a casa nostra en el desenvolupament de normativa, metodologies de seguiment i inspecció, posada en marxa d'equipament específics com ara laboratoris de qualitat de l'aigua i l'aire, i d'altres aspectes, pot ser molt útil. El municipi del Coca (Equador) i Tarragona porten anys col·laborant, directa i indirectament en aquest sentit, atesa la problemàtica derivada de la indústria petrolera que comparteixen.

També, molts municipis gaudeixen de la presència al seu territori de zones naturals d'interès, si més no a escala local, que cal preservar per a que la ciutadania en gaudeixi i els diferents interessos presents siguin compatibles amb el desenvolupament local i la seva preservació¹¹. De nou, les agències locals o els propis serveis i consorcis que protegeixen àrees i parcs naturals a casa nostra, poden oferir una experiència molt valuosa en la conformació d'aquest espais, en la seva gestió i connexió amb el territori¹².

Finalment i tot i ser també una competència que pot sobrepassar l'àmbit municipal, la gestió de riscos és un àrea de treball interessant a països exposats a inundacions, terratrèmols, huracans i d'altres desastres naturals, on la mala gestió territorial n'accentua els impactes. Potser no és un àrea amb tant de recorregut als municipis catalans, però n'hi ha experiències al respecte, com ara la de Barcelona amb l'AMSS.

Educació, cultura i patrimoni.

La gestió cultural i del patrimoni de les ciutats pot ser una altre espais de cooperació tècnica municipal. Pot orientar-se a la creació de les estructures generals i la gestió de museus, biblioteques, centres d'art, escoles-taller, etc., o bé simplement a projectes molt més concrets de col·laboració cultural, dins la dinàmica habitual de coproducció d'esdeveniments com festivals, exposicions, biennals, etc. L'experiència de Barcelona i L'Havana amb el projecte d'exposició conjunta al Palau del Segundo Cabo sobre les relacions entre ambdues ciutats, o amb Medellín sobre el procés de transformació d'aquesta ciutat, en són bons exemples, gràcies a la participació de l'Institut de Cultura, el Museu d'Història de Barcelona i el Centre de Cultura Contemporània.

També pot tenir a veure amb la preservació materials i restauració d'espais, obres o elements arquitectònics, normalment amb un interès mutu per la història compartida pels municipis que hi participen.

Comerç i Mercats.

L'ordenament de l'activitat comercial de les ciutats han estat l'objecte de moltes col·laboracions entre municipis catalans i d'altres països. Especialment, la planificació i regulació dels mercats

11 Malauradament, de vegades es tracta d'espais naturals de categoria internacional que haurien de ser protegits i gestionats per l'Estat. L'absència o el desinterès d'aquest fa que molts cops sigui l'ajuntament qui hagi d'assumir el seu paper, sense els recursos ni el mandat dels que caldria disposar, però obligat pels conflictes socioambientals que se'n deriven habitualment.

12 En aquest aspecte, la Xarxa de Parcs de la Diputació de Barcelona té un bagatge pràcticament únic a l'Estat, com a administració supramunicipal responsable d'espais protegits, en coordinació amb els municipis que ocupen, i amb una visió i experiència molt en la línia de la compatibilització d'usos socials, econòmics i ambientals.

municipals, fins i tot amb la feina associada per garantir la qualitat alimentària, la integració dels sectors informals, la seva vinculació amb els aspectes urbanístics i de mobilitat, etc., són aspectes presents a experiències com les que l'Institut Municipal de Mercats de Barcelona a tirat endavant a ciutats com Maputo i Medellín.

Promoció Econòmica i Ocupació.

La implementació de polítiques per a la promoció dels sectors productors i del cooperativisme, com a fonts de generació d'ocupació, integració i riquesa per a la població i per a les arques municipals, a través de la recaptació d'impostos, o l'atracció d'inversions industrials i comercials han esdevingut, especialment en temps de crisi, una política municipal de primer ordre. Moltes experiències de viviers d'empreses a casa nostra, poden ser exemple aprofitables per a d'altres ciutats arreu.

Els instituts, serveis i agències presents als ajuntaments a casa nostra tenen una experiència molt aprofitable per a d'altres municipis en el desenvolupament de programes que incentiven la generació de llocs de treball entre la seva població a través de la formació i l'orientació professional, o bé en la creació de noves empreses, a l'àmbit de l'economia convencional o fins i tot de l'economia social¹³.

Esmentar en concret el turisme, com activitat econòmica en què el *know how* acumulat als municipis catalans és especialment destacat en relació a d'altres països desenvolupats, i on existeixen innumerables serveis, consorcis, patronats i instituts que el regulen, planifiquen i promocionen a nivell local, comarcal i provincial, d'indubtable utilitat en una relació de cooperació tècnica municipal.

Igualtat, Joventut i Inclusió Social.

Els municipis a Catalunya han hagut de recolzar la xarxa pública de serveis socials amb recursos, desenvolupament experiències adreçades al jovent, la infància, la tercera edat, etc. Saber aproximar-se a les problemàtiques d'aquests sectors, desenvolupar serveis i infraestructures que els donin suport ha estat l'objecte d'algunes experiències els darrers anys, com ara la de la xarxa de municipis dels Baix Llobregat que ha estat treballant en la posada en marxa de centres cívics amb els districtes de Marràqueix (Marroc), o el pròpia ajuntament de Barcelona a Medellín amb el seu programa de prevenció i interacció amb nens, nenes, adolescents i llurs famílies afectades per l'explotació sexual.

Pel que fa a les polítiques d'igualtat en concret, és un eix que, com molts altres, s'ha activat primer al món municipal atès el contacte directe amb els problemes i impactes generats per la discriminació de la dona arreu. La progressiva posada en marxa de polítiques i plans d'igualtat a nivell estatal, ha hagut de comptar per força amb la dimensió local per implementar-les, el que ha generat una experiència molt valuosa als ajuntaments a través dels serveis que se'n fan càrrec. Al Marroc, diferents municipis com Gavà i Mataró estan donant suport a la creació de les Comissions

¹³ [Barcelona Activa](#) és un exemple clar de la promoció econòmica i de la generació ocupació dins el marc de l'economia convencional. Per la seva banda, [CoBoi](#), a Sant Boi, ho és en la mateixa doble direcció, però a una escala molt més reduïda, en l'àmbit de l'economia social.

d'Igualtat i Paritat d'Oportunitats a les Comunes Rurals, un mecanisme per incentivar l'equitat que el govern central magrebí ha integrat en el procés de descentralització administratiu en marxa a aquell país.

Salut pública

De nou, la promoció de la salut pública a través de programes destinats a la salut reproductiva i sexual, la seguretat dels aliments, la salubritat vial, etc., ha estat una política que els municipis han anat assumint i desenvolupant, posant en marxa Agències i Instituts que complementen a nivell local les polítiques estatals de salut. L'exemple de l'Agència de Salut Pública de Barcelona a Medellín és prou clar del paper que pot jugar.

Àrees Transversals.

A més, a nivell transversal, existeixen algunes àrees de treball que poden repercutir en el conjunt de competències municipals:

- **Descentralització administrativa.** Els municipis catalans, des de l'arribada del règim democràtic, han viscut una reestructuració i adaptació progressives que ha generat una expertesa molt interessant per compartir. Definició d'organigrames, àrees de treball i atribució de responsabilitat, bastiment de sistemes de qualitat en la gestió, etc., poden ajudar molt el funcionament general de l'administració pública local arreu. En aquest aspecte, és la gerència municipal la que té un protagonisme especial.
- **Participació, Transparència i Bon Govern.** Les noves formes de participació ciutadana i la seva inclusió en el procés de decisió per a l'elaboració de plans d'actuació, ordenances o pressupostos, és quelcom que es va incorporant a la gestió. En aquest sentit, però, segurament l'intercanvi força bidireccional, ja que molts municipis, especialment d'Amèrica Llatina, tenen un recorregut més llarg en aquest camp.

Pel que fa a la seva implementació, podem trobar diverses tipologies també:

- **Execució directa,** basada en els equips propis dels ajuntaments i ens supramunicipals, en solitari o a través de la conformació de xarxes.
- **Execució mixta,** incorporant capacitats d'altres entitats (universitats, sindicats, ONG o empreses públiques, mixtes o privades), arrelades a casa nostra o al país on es treballa. S'entén com un recolzament més que com una delegació de responsabilitats, motivat per les limitacions que la compatibilitat amb la feina 'ordinària' pot suposar per a la persona o l'equip de persones que aporten el seu coneixement. Sempre hi ha d'haver un seguiment tècnic per part d'aquest, si no estariem davant la transferència indirecta de recursos al municipi objecte del suport.

Finalment, considerant la transferència de recursos, podem trobar accions que es limiten simplement a la construcció i millora de capacitats vinculades a les competències i àrees

esmentades, o bé accions que inclouen el desenvolupament d'infraestructures associades a la millora o extensió de serveis. Novament, si no hi ha un acompanyament pel que fa a les capacitats, es tractaria d'una transferència indirecta de recursos financers: pavimentar-li una avinguda a un municipi sense que aquest millori en la seva capacitat de planificació urbanística o simplement de supervisió en la construcció d'obres públiques, no és cap exemple de cooperació tècnica municipal¹⁴.

14 L'AMB, en col·laboració amb les empreses de transport públic de l'Àrea Metropolitana, porta a terme una modalitat *sui generis* d'execució mixta, basada en la transferència d'unitats d'autobusos a molts països d'Amèrica Llatina i l'Àfrica. És, efectivament, una manera de cooperació tècnica, certament molt valorada a destí, perquè no es queda en la transferència d'equips amortitzats sinó que s'acompanya d'un reforç en la millora de la mobilitat urbana de moltes ciutats a diferents nivells: des del simple entrenament en la conducció i el manteniment dels equips donats fins a la capacitació dels responsables de la planificació de les línies d'autobusos. El caràcter mixt d'execució, per altra banda, és exemplar: són les empreses com TMB o TUSGSAL les que aporten el seu coneixement a més de la cessió dels equips, coordinades en cada acció pels tècnics de cooperació de l'AMB.

Bases polítiques i planificació de la cooperació tècnica.

Com ja s'ha fet palès amb les experiències existents, l'exercici de la cooperació tècnica necessita d'un especial compromís i recolzament polític per exercir-la. Si no, dependrà exclusivament del voluntarisme de les persones amb prou coneixements tècnics, experiència i compromís que, treballant als municipis, tinguin marge dins la seva plaça laboral per realitzar aquestes tasques.

Per establir una estratègia de cooperació tècnica cal, en primer lloc, que la pròpia cooperació sigui àmpliament reconeguda com una política pública local i que aquesta es concreti en un **Pla Director de Cooperació**, discutit i consensuat amb partits i societat civil. Dins aquest Pla Director, cal haver plantejat la reflexió sobre el tipus de cooperació que es vol tirar endavant des del conjunt del municipi. No es tracta tampoc de fer de caixa de ressonància de les tendències en boga en cada moment, sinó d'assumir pròpia i independentment que el municipi pot fer una aportació diferenciada gràcies a la seva experiència directa en la gestió dels afers públics i en la seva pròpia organització per aconseguir la màxima eficàcia i eficiència¹⁵.

Probablement sigui aquesta contribució específica, basada en competències administratives que en molts casos li són exclusives i en la proximitat amb les necessitats i la situació real de la població, el que més justifiqui la participació i el paper propi del món local a la cooperació internacional. Però és imprescindible la reflexió i el recolzament i la direcció al més alt nivell polític municipal atès el component transversalitzador que es promou des d'una política petita en recursos, en comparació amb la resta d'àrees de l'administració local. Sense un mandat fort, ben assumit i entès a tots els nivells de direcció, el simple funcionament 'ordinari' de la maquinària municipal pot ser un obstacle insalvable per a la cooperació tècnica.

Un cop incorporat a l'estratègia política local, cal concretar-la i posar-la en marxa. Deixar-la reflectida de manera genèrica a un Pla Director tampoc soluciona res si no s'acaba concretant en alguna acció, projecte o programa, com ho faria qualsevol entitat en les que es delega sovint la cooperació. En aquest sentit, és recomanable aprofitar els marcs de relació política que ofereixen figures com els agermanaments (si encara són realment actius), les xarxes regionals i internacionals de treball o les plataformes que funcionen amb aquest propòsit per identificar i construir la cooperació tècnica del municipi. També, evidentment, utilitzar la mediació de les entitats supramunicipals o de les administracions de més alt nivell, o l'acompanyament i l'aliança amb d'altres municipis per fer el camí plegats, combinant recursos i experiències.

15 A proposta d'una entitat en la que l'Ajuntament de Tarragona venia delegant la seva acció de cooperació, aquest va proposar al Consell de Cooperació de la ciutat destinar una petita partida del pressupost local per facilitar l'estada i la formació d'un tècnic mediambiental d'un municipi equatorià, amb una problemàtica ambiental molt similar a la que pateix el municipi català, derivada de l'activitat petroquímica. Tot i tenir tot el sentit del món, en fer part del suport que a través de l'ONG s'estava donant durant els darrers anys al reforç de capacitats locals per a la millora de la qualitat ambiental, la majoria del Consell s'hi va oposar pel fet de que fos l'Ajuntament qui executés aquesta activitat concreta. La reflexió prèvia sobre el potencial municipal no s'havia fet i tot es va llegir com un intent de socavar, a la llarga, el finançament de les ONG de la ciutat.

Establir un **Programa de Treball**, on s'identifiquin les línies d'acció que interessin a totes dues parts, és un exercici necessari també. Sobre tot perquè serveix per acotar i dimensionar la cooperació entre els municipis participants, quant a recursos financers i humans, però també pel que fa al seu desplegament temporal. Permet una programació dels equips a casa nostra, el que pot arribar a ser un dels factors limitants clau i una correcta avaluació de la implicació dels municipis. De la mateixa manera, és útil per construir els canals de comunicació entre totes les parts i pot donar alguna garantia de que el procés sobreviurà als canvis polítics aquí i allà, si la feina d'identificació i planificació ha estat realitzada i assumida correctament per tots els actors.

El Programa, posteriorment, es pot concretar encara més després en forma de **projectes i plans anuals**, com molts ajuntaments ja fan, recollint tots els aspectes que normalment s'esperen d'un projecte de cooperació: marc lògic, cronograma, recursos, etc. Per exemple, tenir formulats projectes pot servir, a més de per millorar la coordinació de les activitats, per buscar finançaments de tercers, preveure la necessitat de recursos amb més perspectiva temporal per a cada línia de treball o simplement avaluar-les de manera individual i conèixer com s'estan portant a terme i què estan aportant al programa de treball una per una.

Els Programes i projectes concrets han de formalitzar-se en **convenis**, generals o específics, una pràctica habitual. En aquest cal establir les condicions de la col·laboració, les obligacions materials i humanes de cada part, llurs responsabilitats i l'escenari temporal en què desenvolupar la col·laboració.

Actors que hi intervenen.

Dins els mateixos ajuntaments, existeixen diferents actors que intervenen en la posada en pràctica de la cooperació tècnica:

- El propis equips de cooperació internacional, que hauran de portar la direcció i coordinació de les accions, mantenint la interlocució pel que fa als aspectes administratius i de gestió amb el seus homòlegs dels ajuntaments socis, a Catalunya i fora.
- Els equips tècnics, format per personal dedicat habitualment a funcions diferents a la cooperació, ocupats aquí de donar el seu suport tècnic. La seva implicació pot anar des de el simple seguiment, in situ i/o a distància, a l'execució directa, quan es tracti de projectes que així ho demanin. Sobre aquestes persones i les seves condicions de treball es parlarà més endavant.
- Les gerències dels departaments municipals. Aquestes són les responsables de negociar la dedicació dels tècnics a tasques de cooperació amb aquest departament, que en fa la coordinació. Normalment, s'estableixen criteris previs entre aquests que facilitin dimensionar prèviament les accions de cooperació a les persones a càrrec exclusivament d'aquestes funcions, de manera que no es proposin accions que sobrepassin d'entrada les possibilitats de suport¹⁶.

16 Per exemple, limitar les estades a terreny a un determinat lapse de temps (una setmana màxim, dos cops l'any, com fa l'AMB) o a determinats mesos (Sant Cugat sempre les intenta fer als mesos de menys feina, com ara l'octubre). També, com fa Barcelona, es poden introduir imitacions en la càrrega de feina: no es

Externament, depenent de si la modalitat d'execució contempla aquesta possibilitat, hi poden intervenir més actors, que en general vindran a complementar les capacitats presents al propi ajuntament:

- Les empreses públiques de serveis, en el cas de que aquests no siguin simples serveis municipals i hagin estat separats formalment de l'Ajuntament. Tant si són totalment públics, mixtes o privats, poden aportar el seu cos tècnic i coneixement de la mateixa manera que el mateix ajuntament. Des d'aquesta independència i des de les seva necessària sostenibilitat econòmica, però, caldrà negociar a nivell polític i de gerència l'aportació de recursos humans, materials i financers, i les contrapartides que la seva participació els pot suposar, sobre tot pel que fa a les empreses mixtes i privades, a nivell d'imatge, reputació, valoració per a futures contractacions, etc. Són casos habituals les empreses d'aigua i sanejament i les de transport públic, però també es pot plantejar amb proveïdors de tot tipus de serveis, consultores i especialistes amb les que l'ajuntament tingui una bona relació de treball.

Les empreses orientades a l'economia social, per la seva pròpia naturalesa, seran les que millor encaixin en aquest tipus d'activitats. No tenen per què suposar sempre desplaçaments a terreny o tasques feixugues i continuades de supervisió de grans projectes, inassumibles per a les petites empreses d'aquesta branca de l'economia: de vegades, simplement compartir les experiències en curs als nostres municipis amb persones que venen en missió formativa a casa nostra pot ser extremadament útil i complementari a la feina dels equips tècnics municipals.

També es pot incorporar a empreses dels països que reben el suport, que recolzin l'acció, el plantejament és el mateix que per a les empreses al voltant dels municipis catalans.

- Entitats de cooperació, universitats i sindicats. De la mateixa manera que les empreses de l'àmbit municipal, poden aportar coneixement específic que ajudi a desplegar la cooperació tècnica. En el cas específic de les ONG, quan es troben a terreny, poden aportar un nivell d'implicació i de seguiment molt interessant per als municipis, assegurant una presència al dia a dia i un coneixement del terreny difícilment assolible per aquests. No implica, evidentment, una delegació total de funcions sinó que cal establir mecanismes de supervisió, coordinació i apropiació de la feina feta, de manera que aquesta sigui efectivament capitalitzada pel municipi¹⁷.

Les universitats, a la seva vegada, poden tenir un paper molt important si es tracta d'accions amb una component de recerca i innovació, que només elles podran tirar endavant

pot mantenir obert més d'un projecte per departament de l'ajuntament. Si ja n'hi ha un de suport a mercats municipals, per exemple, no se'n pot obrir un altre fins que no s'acabi. En aquest sentit, l'AMB també calcula d'entrada una dedicació per tècnic/a al voltant de 4 hores setmanals.

17 Hi ha un bon nombre d'entitats amb una orientació tècnica especialista, no generalista, que poden complementar la capacitat municipal i aportar aquesta necessària presència a terreny: Arquitectura Sense Fronteres, Geòlegs del Món, Medicus Mundi, Enginyeria sense Fronteres, Cooperació, etc. Consulteu sempre LaFede.cat.

apropiadament. La col·laboració amb sindicats pot ser molt interessant en la formació professional, organització i millora de condicions laborals als ajuntaments socis.

Amb totes aquestes entitats, com abans amb les empreses, cal negociar les aportacions i les condicions de la seva col·laboració. En una visió més àmplia el concepte de cooperació tècnica i existint prou alineament entre aquests actors i el municipi pel que fa a la seva acció a terreny, es pot plantejar que siguin aquests els que proposin accions de suport tècnic, fins i tot, per complementar l'acció municipal, a través de convocatòries restringides als municipis triats als Plans Directors.¹⁸

Per sobre de la dimensió municipal, a més, existeixen innumerables xarxes i programes d'institucions internacionals i multilaterals que incentiven i focalitzen el seu treball en la millora dels serveis públics, la governança local i el conjunt de competències de l'àmbit local. Sempre és recomanable l'articulació amb aquestes iniciatives per trobar el seu aixopluc, orientació, recolzament institucional i l'intercanvi d'experiència i coneixement¹⁹.

Recursos.

Els recursos necessaris per a la cooperació tècnica poden ser financers, humans i materials:

- Recursos financers. Als Programes i projectes, així com als convenis que els operativitzin, caldrà preveure els recursos financers necessaris per a la realització de les activitats, tant de transferència de coneixement com de construcció o posada en marxa d'infraestructures i equipaments si així es contemplessin. És recomanable fixar, com és comú a la majoria de projectes de cooperació, un cofinançament per part de l'ens local receptor de l'ajut, per assegurar en certa mesura la seva implicació²⁰.
- Recursos humans. Tot i ser el component que distingeix aquesta modalitat, sovint és una aportació que roman oculta o que no es considera en el comput global de les aportacions municipals en matèria de cooperació²¹. Caldrà preveure als Plans Directors, Programes i Projectes partides per a la mobilització i preparació de tot el personal que hi pren part, al

18 D'alguna manera, és el cas de Barcelona amb la seva convocatòria de ciutats estratègiques (Medellín, Maputo, etc.). Les entitats que hi volen treballar amb una visió municipalista, poden presentar accions que complementen aquelles que executa directament l'ajuntament, creant a la llarga un clúster mixt que pot possibilitar d'altres col·laboracions, gràcies al coneixement i la confiança mútua generada en compartir espais, actors i estratègies.

19 Alguns exemples poden ser GWOPA de UN-HABITAT o el PHDL del PNUD.

20 Per exemple, l'AMB fixa en un 25% l'aportació del soci receptor de l'ajut com a norma. En el cas dels projectes de mobilitat, les aportacions de l'AMB són limitades a l'adquisició de material mecànic, accessoris i recanvis, i les aportacions dels socis receptors a l'adequació de les instal·lacions pròpies (cotxeres o tallers). Cada part aporta la mateixa quantitat.

21 En aquest sentit, caldrà tenir en compte els nous criteris de comptabilització de l'AOD municipal que el Fons ha estandaritzat per als seus socis. Per altra banda, recordar que els preus de mercat de la consultoria internacional superen àmpliament els costos laborals que suposen per als ajuntaments les persones de llurs plantilles que participen en aquestes activitats. Si hom calculés així la seva aportació, aquesta superaria segurament el que ja es destina, en forma de transferència, a cooperacions al desenvolupament.

conjunt d'ajuntaments i /o administracions participants. Com s'especifica a l'apartat dedicat al personal que hi participa, cal tenir en compte assegurances de viatge, visats i provisió de dietes, segons els barems interns de cada ajuntament i país on es treballa. També per a formació prèvia, equips especials, documentació, etc.

- Recursos materials. Es pot plantejar també l'assistència en base a la transferència d'equipaments ja amortitzats a casa nostra, amb el corresponent acompanyament tècnic per a la seva posada en marxa i per a la millora en la planificació i prestació de determinats serveis municipals. En aquest cas, caldrà comptar amb els procediments i les despeses associades al transport i pagament de duanes per arribar a destí. Encara que sembli contradictori, l'enviament d'equipaments que han acabat la seva vida útil pot ser absolutament inútil i fins i tot provocar problemes als municipis als que es vol ajudar: cal intercanviar prèviament totes les especificacions tècniques i la informació necessària sobre existència de recanvis, capacitat de reparació, compatibilitat amb xarxes, consum energètic, etc., per tal de no arribar a aquest extrem.

El cos tècnic municipal.

Aspectes jurídicolaborals.

Les següents consideracions relatives a les condicions laborals del personal que participa a les activitats de cooperació tècnica, són vàlides tant per al personal laboral, contractats directament pels ens locals o per empreses públiques i privades que hi col·laborin, com per als funcionaris, si no s'especifica el contrari com ara a l'apartat que desenvolupa les condicions de les persones desplaçades amb contracte laboral. Igualment, els aspectes sobre prevenció de riscos del darrer apartat, també són comuns.

Qui té la consideració de treballador desplaçat?

És aquell treballador que es desplaçat temporalment a un tercer país i que té un contracte al país d'origen.

S'ha de formar al treballador pel desplaçament?

El treballador té dret a rebre la formació necessària abans de la seva partida, la formació pel desenvolupament de la seva feina o servei a realitzar.

Quina legislació s'aplica en els desplaçaments temporals?

En els desplaçaments temporals de curta durada s'aplica la legislació laboral del país d'origen.

Es necessari tenir una estructura al país de destí?

En desplaçaments temporals, no es necessari que existeixi estructura empresarial al país de destinació

Sistema de Seguretat Social.

Els treballadors desplaçats durant un curt termini de temps han de sol·licitar previ al desplaçament el manteniment de la Legislació Espanyola de Seguretat Social. Per fer aquesta sol·licitud, s'haurà

de presentar a la Tresoreria General de la Seguretat Social el model 300. En aquest model, s'identificarà a l'empresa i al treballador, el país de destí, el lloc de l'activitat, el període de desplaçament. En aquests casos els treballadors hauran de rebre atenció en el centre mèdic que l'indiqui la mútua o en qualsevol centre mèdic.

Els països on s'envii al treballador poden tenir conveni bilateral, en aquest cas, a més de presentar aquest formulari, s'haurà de presentar el formulari propi de cadascú d'aquests països, els països amb conveni bilateral són: Andorra, Colòmbia, Marroc, Tunísia, Argentina, Corea, Mèxic, Ucraïna, Austràlia, Equador, Paraguai, Uruguai, Brasil, Estats Units, Perú, Veneçuela, Cap Verd, Filipines, Rep. Dominicana, Xile, Canadà, Japó i Rússia.

En el cas de que existeixi conveni bilateral, el treballador té dret a la mateixa assistència que tindria dret qualsevol resident en aquests països.

Quant els tràmits administratius per treballadors desplaçats per un període de curta durada, les gestions es realitzaran davant dels organismes de la Seguretat Social Espanyola.

Normativa fiscal sobre el desplaçats.

La Llei 35/2006 de l'Impost sobre la Renda de les persones físiques estableix al seu article 7.p. que declara exempts els rendiments de treball percebuts per treballs efectivament realitzats a l'estranger. Es podria entendre que els rendiments obtinguts a l'estranger per aquests desplaçaments estarien exempts d'IRPF sempre que reunissin una sèrie de condicions:

1. Que els treballs es realitzin per a una empresa o entitat no resident a Espanya o un establiment permanent radicat a l'estranger en les condicions que reglamentàriament s'estableixin. En particular, quan l'entitat destinatària dels treballs estigui vinculada amb l'entitat ocupadora del treballador o amb aquella en què presti els seus serveis, s'han de complir els requisits que preveu l'apartat 5 de l'article 16 del text refós de la Llei de l'Impost sobre Societats, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 4/2004, de 5 de març.

2. Que en el territori en què es realitzen els treballs s'apliqui un impost de naturalesa idèntica o anàloga a la d'aquest impost i no es tracti d'un país o territori considerat paradís fiscal. Es considera complert aquest requisit quan el país o territori en què es realitzen els treballs tingui subscript amb Espanya un conveni per evitar la doble imposició internacional que contingui clàusula d'intercanvi d'informació.

L'exempció s'aplica a les retribucions meritades durant els dies d'estada a l'estranger, amb el límit màxim de 60.100 euros anuals. Per reglament es pot establir el procediment per calcular l'import diari exempt.

Aquesta exempció és incompatible, per als contribuents destinats a l'estranger, amb el règim d'excessos exclosos de tributació que preveu el reglament d'aquest impost, qualsevol que sigui el

seu import. El contribuent pot optar per l'aplicació del règim d'excessos en substitució d'aquesta exempció²².

Personal de caràcter laboral condicions laborals dels desplaçats, jornada, temps de treball, festius.

No existeix una normativa clara sobre els treballadors desplaçats, en els casos objectes d'estudi, aquests desplaçaments sempre es fan de mutu acord entre l'organisme i els treballadors. En tot cas els treballadors que són desplaçats per fer cooperació tècnica, els hi és d'aplicació el que estableix l'Estatut del Cooperant²³.

Pel personal de caràcter laboral que presta serveis pels municipis, diputacions i altres organismes, hem de veure si els convenis col·lectius d'aplicació regulen cap aspecte respecte els desplaçaments. En tot cas, als treballadors desplaçats se'ls hi ha de mantenir les mateixes condicions laborals que tenen al país d'origen.

En aquest sentit, sembla de sentit comú recomanar informar amb antelació als representants sindicals dels treballadors abans d'iniciar aquestes activitats i, fins i tot, treballar per a la inclusió als convenis laborals el reconeixement i la potenciació d'aquestes activitats, afegint clàusules que puguin reconèixer i incentivar la seva realització, més enllà del compliment de les obligacions laborals de l'empresa amb els i les treballadores²⁴.

Les jornades de treball s'han de respectar i es pot pactar que l'excés de jornada durant els desplaçaments s'acabi compensant per períodes de descans, entenent-se com a una distribució

22 A tall il·lustratiu, veieu dues consultes a l'Agència Tributària sobre exempció de l'IRP:

A la primera una Fundació del Sector Públic, mitjançant la qual funcionaris públics es desplacen a l'estranger per fer seminaris i altres activitats formatives. http://petete.minhap.gob.es/consultas/?num_consulta=V1443-09

A la segona, una fundació que promou i coopera amb institucions i entitats de països iberoamericans, amb el mateixos criteris que en el cas anterior. http://petete.minhap.gob.es/consultas/?num_consulta=V0469-08
En aquests casos l'Agència Tributària considera rendes exemptes les obtingudes basat en que realment el que es percep són rendiments de treball, i que la prestació de serveis es realitzen efectivament fora d'Espanya i per a una empresa o entitat no resident a Espanya, en aquest cas l'Administració del país de destí.

23 Al Reial Decret 519/2006 s'estableix l'Estatut del Cooperant, el qual s'aplica als cooperants i a les entitats promotores.

Són cooperants les persones físiques, que participen, sobre el terreny, de un determinat instrument de cooperació internacional pel desenvolupament o d'ajuda humanitària en qualsevol de les seves fases, a realitzar en un país o territori beneficiari de la política d'ajuda al desenvolupament .

Són entitats promotores totes aquelles persones físiques o jurídiques, públiques o privades, que organitzin, impulsin, desenvolupin o executin accions de cooperació pel desenvolupament o humanitaris en països o territoris definits pel Comitè d'Ajuda al Desenvolupament de l'Organització per la cooperació i el desenvolupament econòmic.

En aquest sentit, les administracions locals i empreses públiques municipals són entitats promotores a tots els efectes. Veieu el text complert de l'Estatut del Cooperant a

https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2006/05/16/pdfs/A01596-01601.pdf

24 La informació prèvia als sindicats i si s'escau la negociació amb aquests de la participació dels treballadors en activitats de caire solidari és molt recomanable, sobre tot si es pensa combinar amb la realització de tasques de voluntariat corporatiu que puguessin ésser interpretades pels sindicats com l'augment encobert de les hores de treball per part de l'empresa o l'ens local.

irregular de la jornada. S'entén que en els desplaçaments de curta durada, el temps del viatge es considerat com a jornada de treball.

S'ha de signar un acord complementari de destí?

Sí, s'haurà de signar un acord complementari de destí amb uns continguts mínims, sigui quina sigui la seva durada:

- (a) Determinació del país o territori beneficiari d'ajuda al desenvolupament, on el o la cooperant haurà de desenvolupar la seva feina, amb indicació de l'Estat i del municipi o comunitat on estigui l'establiment o centre de treball.
- (b) Descripció del projecte o programa al qual es destina al cooperant.
- (c) Data d'inici de la prestació de serveis, i data estimada de finalització. En el cas que la data d'acabament pogués estar subjecta a qualsevol contingència no prevista en el programa o projecte, l'acord especificarà que la finalització li serà comunicada amb una antelació mínima d'un mes.
- (d) Relació de les específiques precaucions mèdiques, i especialment de vacunació, que ha d'adoptar el cooperant, abans, durant i després de l'execució de la seva prestació, en funció del lloc de destí. S'ha d'indicar, així mateix, una relació dels serveis hospitalaris i d'assistència mèdica més pròxims al lloc de destinació.
- (e) Règim d'horaris, vacances, viatges a l'exterior i permisos aplicables, així com el procediment a seguir per a la seva aplicació.
- (f) Normes de seguretat bàsiques en el país de destinació i recursos a utilitzar en aquells supòsits en què la seguretat del cooperant o de la tasques a realitzar resultin afectades.
- (g) Informació de les formalitats administratives a emplenar en l'Estat de destinació per a la residència i treball en ell, amb expressió dels documents que l'entitat promotora de l'ajuda al desenvolupament ha de facilitar al cooperant abans de la seva partida.
- (h) Concreció de les retribucions salarials i extrasalarials que corresponguin. Detall de totes les percepcions, en metàl·lic o en espècie, que siguin procedents, com a compensació, dietes, ajudes, indemnitzacions o bestretes per despeses o per qualsevol altre concepte derivat de l'execució de la prestació.
- (i) Transcripció dels drets i obligacions dels cooperants descrits en els articles 7 a 12 d'aquest Reial Decret.
- (j) La moneda en què es pagaran les retribucions i altres percepcions econòmiques del cooperant. Igualment, s'indicarà el seu contra-valor en euros, valor que es prendrà com a referència per a l'actualització de les percepcions salarials.
- (k) Informació sobre les condicions de l'assegurança, incloses les de repatriació del cooperant.

Qui paga les despeses d'obtenció de permisos i d'allotjament?

El personal de caràcter laboral té dret a reemborsament de qualsevol despesa generada per obtenció de permisos necessaris per la seva estada, així com les despeses d'equipatge fins a 50kg . Al personal al servei de les administracions se li aplicarà l'establert al RD 462/2002 de 24 de maig²⁵.

S'ha de tenir alguna previsió social específica a part de la Seguretat Social o en el seu cas mitjançant el Règim Especial de la Seguretat Social dels Funcionaris?

Als treballadors desplaçats se'ls hi ha de fer una assegurança que cobreixi els següents aspectes:

- Pèrdua de la vida i la invalidesa permanent.
- Atenció mèdica i hospitalària, similar a la que es té dret a Espanya.
- Atenció psicològica o psiquiàtrica per patir estrès post traumàtic o qualsevol altre trastorn similar al finalitzar la seva labor.
- Revisió mèdic-sanitària específica al seu retorn a Espanya
- Repatriació en cas d'accident, malaltia greu, mort, catàstrofe o conflicte bèl·lic en el país o territori de destí,

De la mateixa manera, l'Ordre AEC/163/20074 de 25 de gener²⁶ estableix les quantitats mínimes a assegurar que són:

- 72.121,45€ per mort per accident o malaltia.
- 72.121,45€ per incapacitat permanent total per la professió derivada d'accident o malaltia.
- 72.121,45€ per incapacitat permanent absoluta per qualsevol professió o ofici derivada d'accident o malaltia.
- 72.121,45€ per gran invalidesa derivada d'accident o malaltia.
- En incapacitat parcial per accident i en funció de la pèrdua o discapacitat patida, el pagament d'un percentatge sobre un capital base de 72.121,45€.
- 45.000,00 € d'assistència en viatge.
- 1.000.000,00 € d'assistència sanitària.

25 Consulteu el text complet del Reial Decret 0 462/2002, de 24 de maig, sobre indemnitzacions per raó de servei a <https://www.boe.es/boe/dias/2002/05/30/pdfs/A19212-19227.pdf>

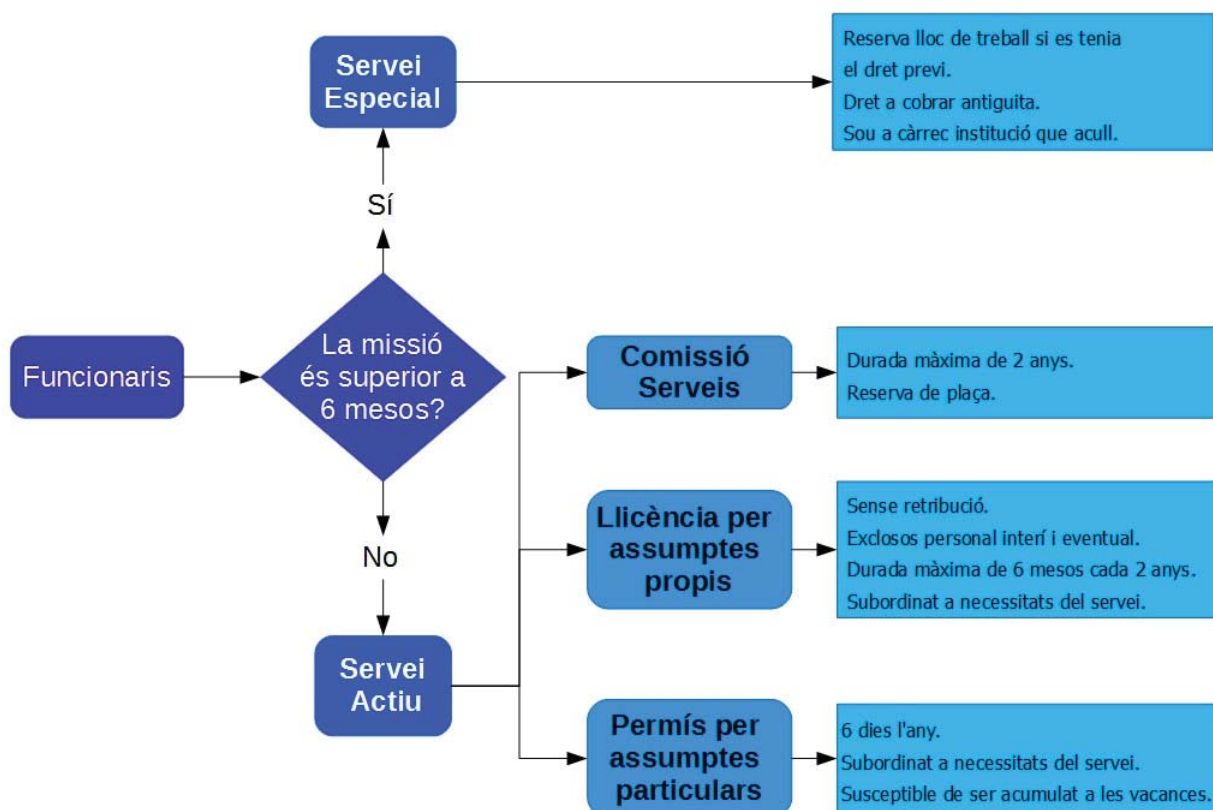
26 Consulteu el text complet de l' Ordre AEC/163/2007, de 25 de gener, per la qual es desplega el Reial Decret 519/2006, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'Estatut del Cooperant a https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2007/02/13/pdfs/A00641-00646.pdf

Hi ha cap disposició legal o reglamentària que reguli expressament la cooperació internacional a prestar per un funcionari públic?

Quan parlem de la possibilitat de què un funcionari públic sigui desplaçat del seu lloc de treball, el marc normatiu ens ofereix diverses opcions que podrien donar cobertura a aquesta situació.

Més concretament, el ja esmentat Estatut dels Cooperants, aprovat per mitjà del Reial Decret 519/2006, de 28 d'abril, es refereix particularment a aquesta circumstància en el seu article 7.2.a), en el que intenta establir en quina situació es troba la persona treballadora quan la persona o entitat per la qual vagi a realitzar l'activitat de cooperació sigui diferent de l'Administració per la qual aquell cooperant desenvolupi habitualment el seu treball.

En aquest punt, l'esmentada norma és clara quan afirma que, quan el cooperant sigui funcionari públic o personal estatutari al servei dels serveis públics de la salut, passarà a la situació de serveis especials pel cas en què les tasques de cooperació pel desenvolupament es prolonguin més de 6 mesos. Si la durada prevista fos inferior als 6 mesos, el cooperant ha de romandre en situació de servei actiu.

Il·lustració 1: Figures de participació del funcionariat en tasques de cooperació.

Així les coses, el temps previst durant el qual el treballador o treballadora del sector públic estarà desenvolupant un determinat instrument de cooperació internacional en un país estranger serà un aspecte cabdal a l'hora de determinar tant els drets i deures laborals del cooperant com els procediments que haurà de seguir l'Administració promotora per tal de donar cobertura jurídica a la seva decisió d'impulsar una determinada acció de cooperació i adscriure a algú del seu personal funcionari per tal d'executar-la.

La pràctica, però, mostra que **l'estada tipus més habitual se situa entre 5 i 10 dies a terreny**. D'acord amb allò que s'ha indicat abans, la figura ideal i que no dóna més protecció jurídica a personal laboral i funcionaris és la comissió de serveis. Si es considera que la burocràcia associada a la tramitació de la comissió pot ser un element dissuasiu per posar en pràctica aquest tipus de cooperació, es recomana que a **l'acord sobre condicions laborals de cada municipi s'estipulin les tasques de cooperació** i s'equiparin en condicions a la protecció que ofereix la comissió de serveis, tant per laborals com per funcionaris.

En què consisteix i com s'articula la figura dels serveis especials?

Amb caràcter general, aquesta és una situació administrativa en la que es pot trobar un funcionari públic, que es contempla per facilitar el desenvolupament temporal d'un càrrec d'especial responsabilitat, ja siguin d'elecció o de confiança política i personal o d'altra naturalesa.

El supòsit de la cooperació tècnica internacional tindria perfecte encaix en l'article 87.1.b) del Text Refós de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 5/2015²⁷, de 30 d'octubre, el qual preveu concretament que un dels supòsits en què procedeix aquesta situació de serveis especials és aquell en què el funcionari és autoritzat per la seva Administració a complir missions per períodes superiors a sis mesos en organismes internacionals, governs o entitats públiques estrangeres o en programes de cooperació nacionals o internacionals.

Aquests serveis especials, que com hem vist requereixen d'una resolució administrativa que expressament l'autoritzi, és caracteritzen perquè suposen considerar que, durant el temps que dura la prestació, el funcionari ja no es troba en situació de servei actiu en l'Administració promotora de l'acció de cooperació internacional -per tant cessa temporalment la seva relació de treball- sinó que passa en el seu cas a estar adscrit o contractat per l'entitat per la qual executa el projecte de què es tracta.

Això implica durant aquest temps que el funcionari ha de rebre les retribucions del lloc de treball que ocupi per part de l'entitat en la qual estigui destinat, i alhora pot cobrar triennis com a funcionari si justifica que no percep res en concepte d'antiguitat per part de l'Administració o entitat en la qual que està prestant serveis com a cooperant.

27 Veieu el Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic a https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2015/10/31/pdfs/BOE-A-2015-11719-C.pdf

Ara bé, l'avantatge essencial que comporta és el dret a la reserva del lloc de treball de què gaudeix el funcionari en la seva Administració d'origen, llevat que es provingui d'una altra situació que no comporti reserva. Això suposa que, en cessar aquests serveis especials, el funcionari destinat a l'acció de cooperació tècnica internacional recupera les funcions, condicions de treball i drets que tenia amb anterioritat, trobant-se de nou en servei actiu.

A més, el temps durant el que el funcionari romangui en serveis especials se li computa a efecte d'ascensos, consolidació del grau personal, triennis, promoció interna i drets passius o de Seguretat Social.

Què significa que el funcionari continua en situació de servei actiu?

Ja hem vist que quan la durada del període en què el funcionari presti els seus serveis en l'àmbit de la cooperació internacional no es prolongui més enllà dels 6 mesos, l'empleat públic ha de seguir formalment en situació de servei actiu en l'Administració a la qual pertany.

Es troba en situació de servei actiu el funcionari o funcionària (i) que ocupa una plaça dotada pressupostàriament i desenvolupa un lloc de treball en una Administració o organisme públic o, pel que aquí més interessa, (ii) que es troba en comissió de serveis, de llicència o de permisos, situacions que comporten la reserva del lloc de treball.

Per tant, de conformitat amb l'article 7.2.a) de l'Estatut del Cooperant, el funcionari cooperant, durant el temps en què es trobi a l'estranger, no podrà acollir-se a d'altres situacions administratives en les que el marc normatiu considera que el funcionari no es troba en situació de servei actiu, tals com la situació de serveis en altres Administracions o l'excedència -en qualsevol de les seves modalitats-.

Davant del fet que el funcionari cooperant és destinat temporalment a un altre lloc de treball diferent al que ocupa en la seva Administració originària i de l'existència d'una obligació legal de mantenir-lo en situació de servei actiu pel cas que el projecte de cooperació tingui prevista una durada inferior als 6 mesos, el nostre marc normatiu donaria cobertura a aquesta situació a través de les figures de la comissió de serveis, de la llicència o del permís, que distingim a continuació:

- (a) La **COMISSIÓ DE SERVEIS** apareix definida en la normativa aplicable a la funció pública local com una fórmula específica de mobilitat de caràcter temporal -amb una durada màxima de 2 anys- que es dóna exclusivament per necessitats del servei, significa la destinació a un lloc de treball diferent del que el funcionari ocupava i implica la reserva d'aquest lloc. Si aquesta comissió de serveis és de caràcter forçós i implica el canvi de la localitat de destinació, dóna lloc a les indemnitzacions establertes per reglament.

El període en comissió de serveis computa, als efectes de consolidació de grau personal, en el seu cas, i de la meritació de la resta dels seus drets passius com a temps prestat en l'últim lloc ocupat, ja que en definitiva es considera que el funcionari segueix en el servei

actiu de la seva Administració durant tot el temps durant la qual es desenvolupa la comissió de serveis.

En tot cas, serà necessari que l'autoritat de l'ens local que resulti competent ordeni expressament l'adscripció en comissió de serveis i li notifiqui al funcionari afectat.

- (b) Respecte a les **LLICÈNCIES i PERMISOS**, que en definitiva són interrupcions breus de l'activitat professional del funcionari per les causes previstes en la Llei, podria tenir encaix bé la **llicència per assumptes propis** -amb l'inconvenient que implica que el sol·licitant no sigui retribuït i que no pugui ser gaudida per personal interí ni eventual- amb una durada màxima de 6 mesos cada 2 anys i subordinat a les necessitats del servei, o bé el **permís per assumptes particulars**" durant 6 dies a l'any, subordinat a les necessitats del servei i susceptible de ser acumulat a les vacances²⁸.

Quines despeses li han de ser reemborsades al funcionari cooperant?

L'article 10.1.c) de l'Estatut del Cooperant estipula que aquests tenen dret al complet reemborsament de tot un seguit de despeses per raó del desenvolupament de les tasques de cooperació, concretament aquelles referides a les despeses necessàries per a l'obtenció de permisos per a la seva residència i treball en el país de destinació i les despeses de trasllat de bens mobles. Ara bé, la seva Disposició Addicional Sisena estableix expressament que, en aquest punt, al personal al servei de les Administracions Públiques els serà d'aplicació particularment el Reial Decret 462/2002, de 24 de maig, d'indemnitzacions per raó del servei.

Aquest Reial Decret 462/2002, que no resulta aplicable al personal de caràcter laboral, estipula, entre altres qüestions, quines són les indemnitzacions o compensacions que el personal funcionari al servei de l'Administració té dret a percebre en les comissions de servei que suposin la seva destinació temporal a l'estranger; que, en síntesi, comprenen les "dietes" -que és la quantia que es merita diàriament per satisfer les despeses que origina l'estància fora de la seva residència habitual, per aquells supòsits en què l'estada en l'estranger no duri més de 3 mesos-, "indemnització de residència eventual" -que és la quantitat que es merita diàriament per satisfer les despeses que ocasiona l'estada fora de la residència habitual quan supera els 3 mesos- i les "despeses de viatge" -que és la quantia que es paga per l'ús de qualsevol mitjà de transport per raó del servei-.

Aquesta disposició estipula amb detall quina és la quantia de les indemnitzacions que es podran percebre pels diversos conceptes en funció del grup al qual pertany el funcionari i el país de destinació, preveient, a més, el dret del personal a qui se li encomani aquesta comissió de serveis a percebre una bestreta de l'import aproximat de les dietes i les despeses de viatge.

²⁸ Facilitar les llicències i permisos per a que els treballadors facin tasques de cooperació per iniciativa particular pot ser una política de Responsabilitat Social Corporativa interessant per crear una cultura i una formació a la interna de l'ajuntament o de l'empresa, i que en el moment en que es tracti de desenvolupar accions pròpies de cooperació tècnica des dels municipis pot ser molt útil per l'experiència adquirida. Evidentment, no es pot caure en l'opció de fer cooperació institucional disposant de manera gratuïta del temps lliure i les vacances del personal, sense retribuir-ho, res més lluny del propòsit d'aquesta guia.

Així mateix, l'article 10.1.d) de l'Estatut del Cooperant reconeix el seu dret a ser compensats per les despeses de residència en el país de destinació, extrem respecte al qual la referida Disposició addicional Sisena es remet al Reial Decret 6/1995, de 13 de gener, de Retribucions dels Funcionaris Destinats en l'Estranger²⁹.

Per tant, en tot cas les despeses que li generin al funcionari les tasques de cooperació realitzades en un país estranger hauran de ser reemborsades de conformitat amb els conceptes, les quanties i els tràmits que estipula tant Reial Decret 462/2002 com el Reial Decret 6/1995.

Aspectes sobre la prevenció de Riscos

Què passa amb els Riscos Laborals dels treballadors desplaçats?

Els treballadors desplaçats a tercers països tindran una sèrie de riscos professional derivats d'una nova situació i tot i que el seu lloc de feina ja estigui avaluat, serà necessari re-avaluar-lo, tenint en compte les noves condicions. Aquests treballadors desplaçats, a més dels riscos derivats de la feina tindran una serie de riscos derivats directament del seu desplaçament. Aquesta avaluació ha de tenir en compte les noves condicions dins del país de destinació.

Per tant és important fer una avaluació del nou lloc de treball tenint en compte les condicions soci-sanitàries del país on desenvolupara la cooperació tècnica.

Quins aspectes hem de tenir en compte quan un treballador es desplaça per fer cooperació tècnica?

Informació sobre les condicions soci-sanitàries del país:

- **Vacunes, profilaxi i riscos biològics.** Viatjar a altres països, sobre tot en aquells països on es desenvolupen majoritàriament les activitat de cooperació tècnica, comporta exposar-se a una serie de riscos biològics i malalties que no són habituals o estan eradicades al nostre país. Malalties diarreiques, paràsits intestinals, còlera, malària, ràbia, etc. Es recomanable la vacunació, i aquestes varien segons els països, les zones que es visiten i l'època de l'any que es visita.

La Generalitat al seu web canal salut informa sobre les vacunacions, els tipus de vacunes i les recomanacions per destinacions geogràfiques³⁰. També el Ministeri de Sanitat, ens dóna una informació completa sobre els riscos sanitaris de viatjar a determinats països. La informació sobre vacunes i la possible administració d'aquestes s'haurien de realitzar amb l'antelació necessària per garantir la seva total protecció durant el viatge³¹.

- **Precaucions higièniques.** Es important informar al treballador de les condicions higièniques del país on viatja i ha de tenir en compte aspectes fonamentals:

29 Reial Decret 6/1995, de 13 de gener, pel que es regula el règim de retribucions dels funcionaris destinats a l'extranger. <https://www.boe.es/buscar/pdf/1995/BOE-A-1995-2730-consolidado.pdf>

30 Veieu tota la informació a http://canalsalut.gencat.cat/ca/home_ciudadania/salut_az/v/viatges_i_oci/

31 Veieu tota la informació a

<http://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/sanidadExterior/salud/consejosViajero.htm>

- Aigües, en tant que important transmissor de malalties infeccioses.
- Aliments.
- Banyes tant en aigua dolça com en aigua salada
- Zoonosis, entre elles la rabia, són malalties provocades pel contacte amb animals.
- Picadures de mosquits, amb repel·lents de mosquits, vestits adequats, us de mosquiteres.
- **Riscos del viatge i accidents.** Els desplaçaments es realitzen habitualment a països amb infraestructures de transport precàries i on els riscos d'accidents són més elevats. Per tant, pel viatge, tant durant el trajecte com durant l'estada, és necessari:
 - Informar al treballador sobre la durada real del viatge i les seves condicions.
 - Material sanitari mínim a embarcar.
 - Els riscos d'accidents de tràfic són importants. S'haurà d'avaluar els riscos en funció de si és el propi treballador qui condueix o no, establint fins i tot les normes d'ús de transport públic o privat.
- **Seguretat al país de destí.** S'ha de tenir en compte que moltes vegades els cooperants tècnics es desplacen a països on les condicions de seguretat es caracteritzen per la seva absència i tot i que no siguin riscos associats a la feina directament sí que formen part del nou entorn del treballador. És important tenir en compte la situació política i explicar-la suficientment a la persona que es desplaça, fent especial èmfasi en el respecte als costum socials. El Ministeri d'Exteriors té una guia on informa sobre les condicions de seguretat de tots els països³².

A més, és recomanable desenvolupar un **protocol propi de seguretat**, amb indicacions concretes ajustades a les circumstàncies i llocs particulars on l'ens local desenvolupa la seva acció de cooperació, contrastat amb les contraparts del país, si es produeixen desplaçament habituals i estades de més d'una setmana. Caldrà indicar les pràctiques més segures de comportament social i cultural, mobilitat, residència, alimentació i salut, així com proporcionar contactes d'emergència i indicar les passes a seguir davant actes de robatori, assetjament, violació, situacions de violència i qualsevol esdeveniment que posi en risc la vida i la integritat física i psíquica dels i de les cooperants, i les seves pertinences³³.

- **Comunicacions.**
 - És important tenir els telèfons dels responsables de l'empresa en cas de problemes durant el viatge.

32 Veieu tota la informació a

<http://www.exteriores.gob.es/portal/es/serviciosalciudadano/sivijasalextranjero/paginas/recomendacionesdeviaje.aspx>

33 El més senzill en realitat és assessorar-se directament amb les entitats de cooperació que treballen en el mateix entorn, les quals acostumen a desenvolupar aquests protocols i els fan d'obligatori compliment entre els seus cooperants, professionals i voluntaris. Si es prefereix, es pot acudir a les coordinadores d'entitats estrangeres, per tenir més referents al respecte.

- Inscripció a l'ambaixada espanyola (o dels país del que se sigui nacional en cada cas) en arribar, sobre tot per estades superiors a una setmana. Tenir el contacte de l'ambaixada o consolat més proper a la nostra destinació sempre a mà.
- Inscripció en el registre de viatgers del Ministeri d'Exteriors³⁴.

Quina informació sobre els riscos ha de rebre un treballador que volem desplaçar ? I després del viatge?

El treballador en funció dels riscos avaluats, haurà de rebre tota la formació i informació necessària abans de marxar de viatge, instruccions i protocols pertinents, el treballador previ al seu desplaçament haurà de conèixer tots els riscos i totes les mesures preventives a fi de que de la seva nova situació no derivi cap accident.

Tanmateix, el servei de vigilància a la salut ha de programar una visita amb el treballador a fi valorar el seu estat de salut.

El treballador un cop tornat del seu desplaçament ha de tenir en compte que moltes de les malalties, sobre tot tropicals, no es manifesten fins bastant temps després del retorn, per tant, en cas de malaltia haurà d'informar al metge de l'estada a l'estranger.

Procés i etapes del desplegament.

Existeix voluntat política?

El primer pas per desplegar la cooperació tècnica des del vostre municipi és comptar amb el consens de tots els actors i el suport polític al més alt nivell. La cooperació tècnica no pot ser producte de la decisió aïllada de tècnics i/o responsables polítics, més que cap altra opció en matèria de cooperació.

És més fàcil externalitzar o delegar la solidaritat internacional a través de tercers que entomar-la i exercir-la directament, i si es fa és perquè la reflexió que hi ha al darrera, inevitable per construir la política que la sostingui, ha conduït efectivament a pensar que allò que el nostre ajuntament o ens local pot oferir a nivell de coneixements i experiència té un valor específic, tan o més gran que les simples transferències financeres o l'acció delegada a entitats. Si hom considera que no és així, no té cap sentit endegar aquesta estratègia, de la mateixa manera que es pot arribar a la conclusió que ateses les capacitats externes a la vila, aquesta és l'única manera de bastir una política de cooperació municipal.

Pot ser un element més en el procés de conformació de tot un Pla Director o un element que, sense existir aquest o durant la seva execució, s'introdueixi en el debat. Tenir un document que consolidi una voluntat política real és un punt de referència necessari a llarg termini, que a més haurà de ser assumit a tots els nivells del consistori, sabent la necessària implicació d'efectius i recursos fora de l'àmbit estricte de la cooperació. En aquesta reflexió han de participar tots els actors implicats amb la solidaritat al municipi, per a que no sigui vist com una competència o un menysteniment de les

34 Més informació a

<http://www.exteriores.gob.es/Portal/es/ServiciosAlCiudadano/SiViajasAlExtranjero/Paginas/inscribeteenelregistrodeviajeros.aspx>

entitats que ja executen la cooperació, o una aposta política massa esbiaixada i insostenible després d'un canvi de govern al consistori. Reflexió i raons, però també el grau d'implicació i l'articulació amb la resta d'accions han de ser assumides per tothom, en les seves línies generals, ja que els programes de cooperació directa, per tenir cap mena d'impacte, s'hauran d'estendre en períodes més o menys llargs de temps.

Identificació i planificació de programes i accions.

La identificació i la definició de les accions segueix el mateix procés que amb qualsevol projecte o programa de cooperació. Hi ha diferents punts clau.

Triar un municipi, ens o xarxa local amb qui treballar.

Això pot aconseguir-se gràcies a les relacions basades en agermanaments previs o facilitades per plataformes i programes en marxa. El més raonable sembla començar la recerca de municipis socis aprofitant també iniciatives ja en marxa, d'altres ajuntaments, xarxes o organismes com el propi Fons Català, la Confederació de Fons, la DIBA, etc., sobretot quan el nostre ajuntament no assoleixi prou massa crítica. També, per què no, els projectes de cooperació indirecta en els quals s'ha establert una relació dilatada en el temps i els electes dels municipis socis han tingut ocasió de venir de la mà de l'ONG catalana, o bé a la inversa els tècnics o electes catalans van a terreny a fer-ne seguiment o avaluació.

No tot es puja a un vaixell en marxa i deixar-se endur, però. Hi ha algunes consideracions a fer:

- **Un municipi no és el mateix a tot arreu.** La definició de municipi i el que implica administrativament pot variar molt entre països: en alguns pot equivaler a províncies senceres, i a d'altres el nivell competencial és tan baix que pràcticament no es pot res més que seure i esperar les ordres de l'Estat Central.
- **El factor cultural.** Inevitablement, la proximitat cultural facilitarà moltíssim la col·laboració, la implicació del personal tècnic municipal i al cap a la fi, allò que puguem oferir. Per molt que les estratègies i els plans de les administracions superiors (de vegades amb interessos espuris, que no tenen res a veure amb la cooperació) puguin indicar cap a una altra direcció, cal ser-ne conscients. La cultura és la llengua però també d'altres elements: una vila de muntanya sempre entendreà pitjor el tarannà d'un municipi en mig de la selva, l'experiència d'una gran àrea metropolitana serà difícilment traslladable a un petit poble.
- **No sempre es pot treballar amb tothom.** La cooperació tècnica exigeix una col·laboració horitzontal entre administracions i equips molt fluïda, construir un ritme de treball acceptat per tothom. Cal identificar bé les possibilitats reals d'aquest encaix per bastir un ambient profitós de col·laboració. Si no es veu clar l'interès de l'altra part ni la seva implicació, és millor continuar buscant abans de provocar el desgast als propis equips. Per altra banda, si el municipi o la xarxa sòcia ha fet una feina prèvia per identificar les seves línies estratègiques i/o té experiència de treball amb altres municipis, això pot ser una senyal positiva³⁵.

35 També hi ha qui pensa que precisament així és com s'acaba creant una espiral injusta i ajudant sempre els mateixos municipis i països, concentrant tots els recursos als mateixos llocs i fins i tot ofegant de

En què hi treballem?

Com en qualsevol projecte, cal fer una identificació tècnica. Caldrà organitzar una o varies missions a terreny, examinar documentació, intercanviar informació amb d'altres eventuais donants, etc. Considereu una visita per part dels vostres eventuais socis al vostre municipi per a que coneguin les vostres experiències de gestió, serà interessant l'intercanvi de punts de vista sobre les carències i potencialitats per part de totes dues parts, de cara a identificar la o les línies de col·laboració.

Existeix molt literatura disponible per poder fer-la en cas de que no ens afegim a una iniciativa prèviament posada en marxa, però paga la pena recordar alguns elements específics o especialment importants:

- **Existència de línies de treball municipal prèvies.** L'ideal seria no encetar línies de treball que ja no hagin estat identificades prèviament pel municipi receptor, fins i tot no treballar amb municipis que no hagin fet aquest procés de reflexió i planificació. A no ser, esclar, que aquest sigui l'objecte en sí del suport tècnic municipal, però fins i tot hauria de ser matèria d'alguna declaració política.
- **Aportació de recursos propis.** Si no es detecta una capacitat i una voluntat clara de dedicar-hi recursos en la línia que hem identificat, especialment humans, és que no interessa realment. Un dels grans paranys de la cooperació, també la municipal, és la confusió de moltes administracions sobre la naturalesa substitutòria dels fons dels donants als seus pressupostos: 'no invertim en aigua i sanejament que això ja ho faran des de la cooperació'. Pot ser difícil de detectar i caure en un bucle sense sortida, pagant equips tècnics del municipi soci per no veure caure tot el que ja s'ha invertit.
- **'Si invertiu en infraestructures farem veure que us fem cas'.** Si penseu que cal fer cooperació tècnica però l'únic interès del municipi o la xarxa receptora és la vostra inversió material, hi ha el perill de caure en aquesta situació en la que invertireu molts esforços i a l'altra banda faran com que s'estan interessant molt, però res no canviarà a les seves capacitats i organització en el fons. També és complicat d'identificar a priori, només us queda no començar mai per les infraestructures o exigir aportacions financeres equivalents a les vostres per part seva. En qualsevol cas, el condicionament previ de l'execució d'infraestructures a la capacitat tècnica té les seves limitacions, començant pel propi donant, que sempre tindrà l'obligació de complir amb la seva pròpia previsió d'execució pressupostària.

Combinant aquests dos primers punts del procés d'identificació, l'existència de *clústers* i experiències prèvies de recolzament de l'administració local en la millor de les seves funcions en diferents temàtiques i països, pot facilitar molt la incorporació a aquesta línia de treball per part d'un nou ens local. És essencial tenir present el mapa de les col·laboracions durant els darrers anys dels agents de la cooperació del nostre entorn més proper amb aquesta vocació, per tal de facilitar

suport i distorsionant la seva realitat. Alguna cosa hi ha de certa, tot depèn també dels riscos que vulgui córrer el municipi que ofereix l'ajut i la capacitat i experiència per entomar-los.

aquesta concentració d'esforços, creació de massa crítica i compartiment de coneixements. Especialment aquest darrer punt: les realitats administratives, tècniques i culturals són, òbviament, més intercanviables i transmissibles quan ens movem dins el mateix país que si no ho fem, tot evitant començar de zero amb un procés de prova i error que pot implicar una pèrdua important de temps i recursos.

En el present quadre, es presenta una aproximació d'aquest mapa d'actors per al període 2012-2016 a l'àmbit català en el marc de la cooperació tècnica adreçada als ens locals als països receptors de l'ajut. En algun cas, ha estat una administració no local qui des de Catalunya l'ha impulsada, però continua essent vàlid en el sentit d'esdevenir un referent tècnic, cultural i administratiu per articular l'aportació que nous actors hi puguin fer³⁶.

36 Veieu el quadre complert amb tots els projectes executats en annex.

Taula 1: Línies i països amb cooperació tècnica directa des de Catalunya entre 2012 i 2016.

Països	Líban	Palestina	Senegal	Gàmbia	Moçambic	Marroc	Bolívia	Colòmbia	Cuba	Nicaragua	Guatemala	El Salvador	Hondures	Kosovo
Línies d'actuació														
Descentralització administrativa														
Promoció econòmica i Ocupació														
Medi Ambient, Gestió i Planificació territorial														
Igualtat, Joventut i Inclusió Social														
Aigua i Sanejament														
Residus														
Urbanisme														
Salut pública														
Participació, Transparència i bon Govern														
Comerç i mercats														
Educació, cultura i patrimoni														
Mobilitat														

Plans de treball i projectes.

Un cop coneguda la realitat, mancances, febleses, aspiracions i potencials a totes dues bandes, concreteu un pla de treball a mig termini. Decidiu conjuntament i ajustant-vos al procés local de planificació estratègica que ja existeixi, en què, quan, amb quins actors, instrument i recursos funcionarà la vostra col·laboració.

Aquest serà un document marc que, any per any, s'anirà concretant, també de manera conjunta, adaptant-se a l'execució real de les activitats, la disponibilitat i la implicació del personal, etc. Igual que al procés inicial d'identificació, és bo que la definició de metes anuals (o bianuals) es faci *in situ* al llarg d'una missió, millor si pot ser amb la presència dels responsables polítics de totes dues bandes.

Com es deia anteriorment, disposar organitzar i redactar les intervencions en forma de projectes ajudarà al seu seguiment, avaluació i sistematització, però també a la captació de recursos de tercers, a través de convocatòries, convenis de col·laboració, etc., tant a terreny com a casa nostra.

Tenim les capacitats?

En tant que element clau de la cooperació tècnica, és imprescindible la disponibilitat de capacitats tècniques. Pot fer-se a priori algun tipus d'inventari del personal disposat a prendre part, però en la major part dels casos es fa un cop ha aparegut una demanda per part dels ajuntaments socis, buscant a la persona que faria allò que manca a l'altra banda. Pot ser una part del propis procés d'identificació, en realitat: no fa gaire sentit decidir que es treballa en una línia concreta si no es té la capacitat o la disponibilitat.

En tot cas, és necessària la formació del personal participant, tant en cooperació com en qüestions generals dels països on hi treballaran, o refrescant coneixements vinculats a la feina a desenvolupar. Si es fa de manera prèvia a la seva recerca, informant també sobre les condicions a terrenys de seguretat, confort o de cobertura de càrregues familiars, segurament el ventall de possibilitats serà més gran.

Execució de programes i accions.

L'execució de cada programa tindrà les seves especificitats i dificultats pròpies, òbviament, i dependrà molt de cada cas. En general, hi haurà una part d'execució a terreny i una altra de seguiment i acompanyament a distància. 'A distància es poden fer moltes coses, però el viatge a terreny és imprescindible per fer-se una idea de la problemàtica local'. La frase és d'una tècnica que hi col·labora des del seu municipi i expressa la complementarietat de la feina feta a totes dues bandes.

Execució a terreny.

També dependrà de si hi ha inclosa l'execució d'infraestructures, compra d'equipaments i posada en marxa d'aquests. És exigible l'existència de supervisors locals estables, amb línia de comunicació directa amb els equips municipals a Catalunya, per assegurar-se el compliment dels cronogrames pactats i per fer un seguiment més acurat i profitós.

La responsabilitat de l'execució de fons, ja sigui per realitzar formacions o desenvolupar infraestructures serà a terreny, com a qualsevol acció de cooperació. Si no hi ha prou capacitat a terreny o s'està construint aquesta amb l'assistència, pot ser convenient augmentar la presència i la supervisió amb missions més freqüents, o fins i tot un acompanyament a terreny per part del municipi donant, directament o de manera delegada.

Les formacions al personal tècnic dels municipis receptors de l'ajut són un component molt habitual dins la cooperació tècnica, si no el principal. Aquestes es poden fer en diferents formats: des de classes magistrals presencials, fins a tutorials a distància, aprofitant els recursos de comunicació i producció existents avui en dia, passant per seminaris presencials i d'altres recursos més o menys convencionals. El que és important és que en el disseny de l'acció estiguin adientment programades, amb els recursos suficients. De la mateixa manera, cal assegurar-se de que seran les persones clau per al projecte i per a la construcció de capacitats institucionals aquelles que rebran aquestes formacions. La identificació d'aquestes forma part important del procés d'identificació, al mateix nivell que els propis continguts o l'àrea tècnica d'enfortiment³⁷.

Seguiment i acompanyament.

La feina de seguiment pot arribar a ser tan important o més que la es realitza a terreny, ja que és la que assegura una continuïtat de la feina en totes les seves etapes. Les possibilitats actuals de comunicació i interacció pel que fa a la informació, faciliten moltíssim aquesta tasca. De la mateixa manera que amb la pròpia execució a terreny, el seguiment se n'ha de considerar una part, cal dotar-la de recursos i programar-la.

És important que les persones que hi participen des dels nostres municipis tinguin assignat un temps mínim a la seva càrrega de treball ordinària i no suposi cap sobre-esforç que portin a terme allargant la seva jornada laboral. Cal comptar amb les diferències horàries i amb l'eventual coordinació amb diferents persones per fer-ne un correcte seguiment i discutir totes les qüestions relacionades a cada procés. És important organitzar videoconferències i/o trucades de manera periòdica, a més del lliurament d'informes i productes de la manera més estructurada possible.

Un bon seguiment assegura ajustar el ritme real d'absorció de coneixements i construcció de capacitats, el que és un factor clau en l'acció de cooperació i un dels avantatges comparatius de la cooperació tècnica executada directament pels municipis. La delegació sovint fa que s'exigeixin uns terminis i s'apliquin uns ritmes que no s'adaptin a la realitat: acomplir-los no vol dir que l'impacte real sigui positiu. Executar directament permet al donant, sense deixar de retre comptes públiques de les seves accions i fons, no haver de dependre de ningú per trobar la intensitat i la velocitat justes, optimitzant l'esforç i l'eficiència dels recursos, en una relació de col·laboració que no té per

³⁷ Existeix el risc de que per raons polítiques, persones a qui es vol recompensar amb viatges a l'extranger, amb formacions que milloren en el seu currículum o simplement amb relacions que es consideren sensibles per al govern municipal, vulguin ser recompensades prenent part d'aquestes activitats. Detectar-ho no és fàcil, si més no a priori, i evitar-ho sense que se'n ressenti la relació de treball i la confiança entre municipis, tampoc. No hi ha regles sobre com fer-ho, l'experiència assenyala que només aquelles persones amb interès en la seva feina i en incorporar nous coneixement, són les que suporten programes intensius de treball, seguint-los de manera constant. Les persones que confonen turisme i cooperació acostumen a caure ràpid de les convocatores, i a la segona missió o activitat descobreixen que tot plegat es tractava de treballar i no de gaudir d'unes vacances pagades.

què estar constreta a un marc temporal determinat sinó a l'evolució de les circumstàncies al municipi amb el que es coopera, superant la idea rígida de projecte o programa.

Aquest tipus de seguiment, amb un sentit més polític i de construcció d'una relació de confiança, també ha de ser objecte d'un seguiment periòdic, o es vagin monitoritzant els objectius estratègics i els impactes aconseguits.

Avaluació, sistematització i generació de coneixement.

L'execució directa de la cooperació tècnica no ha d'obviar la realització d'avaluacions externes de manera periòdica. Pot coincidir amb els projectes que es conceptualitzin dins els plans de treball, amb aquests en la seva totalitat, pels períodes en què es dissenyin, o simplement cada cert temps. La idea és tant la rendició de comptes de l'ús dels fons públics com la reflexió sobre la marxa de les accions de cooperació i l'aprenentatge que es pot construir sobre la seva pràctica. També, evidentment, com a reforç dels consens polític que ha permès en primera instància construir aquesta modalitat de cooperació: és important veure si realment funciona o no, si l'ajuntament hi té quelcom a aportar, si ho fa bé o no i si té impacte allà on es planteja, per redreçar-ho, potenciar-ho o abandonar-ho.

Basada com està la cooperació tècnica en la construcció i desenvolupament de capacitats, la generació de documentació i manuals que sistematitzin els coneixement que es genera conjuntament a partir de l'intercanvi, és un punt que sovint es bandeja. Hauria d'incorporar-se com un dels punts principals de les accions de cooperació, sobre tot per assegurar la perdurabilitat i l'eficiència de la nostra tasca, per no haver de repetir les mateixes coses sempre que es renoven els equips a una banda o l'altra.

Els seminaris a mig procés o al final de cada etapa, així com l'organització d'intercanvis amb altres ajuntaments i institucions que no tenen per què ser obligatòriament a les accions de cooperació, poden enriquir molt la visió que es té sobre determinades àrees.

Més enllà de la cooperació.

Les relacions i la feina desenvolupada a través d'un vincle de cooperació entre dues viles, poden esdevenir a mig i llarg termini relacions comercials. No és estrany que el mateix municipi amb el que s'està col·laborant des d'una òptica d'intercanvi, solidària i no lucrativa, o algun altre coneixedor de l'experiència, acabi estant interessat en les capacitats tècniques o innovacions en la gestió que s'han posat sobre la taula i sol·liciti una assistència més continuada i intensa, pagant pels serveis prestats. Malauradament, no sobren aquestes capacitats als països on es col·labora i el mercat internacional de consultoria pot arribar a tenir uns preus totalment prohibitius pels ajuntaments de mida petita o mitjana d'Àfrica, Amèrica Llatina i d'altres regions.

Les fronteres entre el que és cooperació i el desenvolupament de serveis amb un propòsit comercial poden difuminar-se, en cert sentit, amb una casuística molt diversa i sovint poc estandarditzable. Fins i tot algun municipi pot aplicar una lògica comercial a la seva acció exterior, com administració pública, i oferir una part del seu potencial 'en obert', per passar a la prestació d'aquests serveis remunerats a demanda del 'client'. Tot i que la primera part fos sense cap cost per al municipi receptor del suport, el caràcter global de l'acció i l'estratègia municipal no podria considerar-se estrictament com de cooperació.

És més senzill que això passi quan hi ha serveis tècnics externalitzats en agències o empreses públiques o semipúbliques als ajuntaments, especialment si aquestes tenen ja una estratègia d'obertura de mercats a escala estatal o internacional. Aquests ens amb capacitat de redacció i direcció de projectes, planificació estratègica, assessorament i d'altres serveis de consultoria, poden veure, efectivament, reforçada la seva viabilitat econòmica ampliant la seva borsa de clients, fins i tot oferint preus molt ajustats, dins la seva vocació de servei públic.

És una decisió que competeix a cada ajuntament i situació, convertir un suport solidari en una relació comercial o que aparegui un spin-off amb tercers municipis d'un país a partir d'aquest vincle inicial, en les condicions que es determinin, però cal estar atents i comptar amb aquesta derivada de la cooperació tècnica municipal³⁸.

També, cal comptar-hi amb les relacions que el cos tècnic, gerent i polític estableix al llarg del temps i que pot acabar per generar, en l'esfera privada i a posteriori de finalitzar el servei públic, relacions comercials entre aquestes persones i els municipis amb els que s'ha vingut col·laborant. Sense ser reprovables per se, fóra bo establir codis de conducta, incloent el control de la informació i els materials generats per part del municipi, que evitin tractes de favor, posicions privilegiades per realitzar negocis i males praxis posteriors. Tant per una qüestió d'ètica política i de transparència de les qüestions públiques, com per protegir la cooperació d'interessos espuris i de la possibilitat de que sigui acusada i vista com a tal, interessadament o no.

38 El cas de l'Ajuntament de Barcelona a Colòmbia és paradigmàtic: a partir del suport a mercats donat a Medellín, d'altres ciutats van sol·licitar els serveis del municipi com si es tractés d'una consultora internacional, amb una competència provada i de la que n'eren bons coneixedors per haver-la desenvolupat a pocs quilòmetres.

Recomanacions generals per incentivar la cooperació tècnica municipal.

Finalment, i a nivell general, cal esmentar algunes recomanacions al conjunt d'actors per incentivar la cooperació tècnica municipal i que esdevingui una modalitat que assoleixi plenament el seu potencial:

- **Desenvolupar eines per compartir l'expertesa tècnica comuna.** És evident que molts problemes i solucions són compartits pel conjunt d'administracions locals. Intercanviar experiències i capacitats sembla una opció bastant evident per optimitzar el potencial de la cooperació tècnica a casa nostra, a través d'eines com a bases de dades de persones expertes, fòrums de discussió, formacions sectorials periòdiques, publicacions i *sites* que promoguin la publicació i intercanvi d'experiències, seminaris regionals periòdics, etc. No només hi haurien de participar els municipis, sinó també d'altres actors com ONG, universitats o sindicats, per exemple.
- **Lideratge i foment de l'articulació d'iniciatives col·lectives.** El paper d'institucions com la DIBA o el FCCD és clau per construir plataformes i iniciatives que permetin els ajuntaments, especialment els de mida petita, incorporar-se a accions d'aquest tipus. Són aquestes qui han d'apostar per donar l'acompanyament necessari per a que els municipis puguin sumar les capacitats que tinguin a escala local, encaixant-les en iniciatives supramunicipals per tot el territori. També, facilitant la construcció de xarxes de municipis que puguin funcionar autònoma i col·lectivament de manera descentralitzada, posant-les en contacte amb altres municipis i actors a d'altres països. Aquestes institucions haurien de facilitar el desenvolupament de les eines que facilitessin la col·lectivització de l'expertesa, vehiculant demandes tècniques que no siguin ateses cap a potencials col·laboradors, per exemple.
- **Formació de *clúster* tècnics.** En línia amb l'anterior punt, la planificació i articulació posterior de *clústers* adreçats a construir un ambient propici a la cooperació tècnica dels ens locals país a país, facilitaria molt l'adhesió de més municipis. Comptar amb mitjans, oficines i persones d'enllaç de manera permanent o semipermanent a terreny, coneixedores de les dinàmiques i polítiques locals, capacitats i mancances, de les possibilitats reals de col·laboració i en general de l'estat real de cada sector, permetria la integració de més actors i recursos, augmentant-ne l'eficiència i l'impacte. És important poder combinar diferents nivells administratius, que permetin acoblar-se als diferents cicles planificadors i competències, i dissenyar-los amb una perspectiva temporal prou gran.
- **Facilitar i reconèixer el paper de les persones involucrades.** El conjunt d'administracions públiques haurien de dissenyar i oferir els formats de col·laboració tècnica que més s'adiguin a les característiques laborals i professionals del seu personal, per facilitar la seva participació. No només dins la seva jornada laboral, sinó també facilitant reduccions de jornada, permisos i excedències de mitja i llarga durada, organitzant estades durant les vacances de les persones que també hi vulguin aportar el seu temps lliure, etc. Per això ha

de formar i informar al personal en general del contingut d'aquestes activitats i del seu impacte i de les condicions en què es desenvolupen, de manera periòdica. A més, caldria buscar incentius i formes de reconeixement d'aquestes tasques, que millorin per exemple la seva valoració en concursos públics, antiguitat, etc., sense que això, però, suposi una avantatge laboral respecte la resta de personal.

Annexes.

Iniciatives i projectes de cooperació tècnica municipal (2012-2016).

Pais	Projecte	Descripció del Projecte	Ens local o Administració catalana líder	Contrapart
Líban	Eco-turisme a Hammana. Fase II.	Desenvolupament d'una estratègia territorial per Hammana, per aconseguir un major grau d'autonomia, organització, i descentralització.	Agència de Desenvolupament del Berguedà	Ajuntament de Hammana.
	Abastament d'aigua potable al municipi de Makneh-Jamalya	La construcció d'un pou d'abastament d'aigua potable amb l'equipament necessari per a realitzar la connexió al sistema d'abastament municipal i una estació de bombament, ha permès poder disposar d'aigua potable a la població.	Àrea Metropolitana de Barcelona	Municipi de Makneh-Jamalya
Palestina	Water Operators' Partnership between Barcelona Cicle de l'Aigua, SA Water Supply and Sewerage Authority Bethlehem-Biet Jala-Biet Sahour (WSSA).	Els objectius del partenariat són proporcionar un marc de cooperació entre les parts en el que es doni suport a la WSSA per augmentar l'accés i la cobertura als serveis així com augmentar la qualitat i la l'eficiència del mateix, especialment per a les comunitats més necessitades, i col·laborar amb aquesta organització per a capacitar als seus tècnics en la implementació del Sistema d'Informació Geogràfica (GIS), del model de gestió de la xarxa de sanejament, de la gestió electrònica de documentació i del sistema de gestió de bases de dades.	Ajuntament de Barcelona, Barcelona Cicle de l'Aigua	Ciutats de Bethlehem, Biet Jala i Biet Sahour, Water Supply and Sewerage Authority
Nicaragua	Implementació del Pla d'Igualtat d'Oportunitats de San Miguelito.	Contribuir al desenvolupament i millora de la situació de vida i posició de les dones de San Miguelito, promovent el seu empoderament, dotant a l'alcaldia de capacitats i mecanismes que afavoreixin la igualtat.	Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	Alcaldia de San Miguelito.
	Programas/Políticas sobre población y salud reproductiva. Fomento de las políticas públicas del municipio de San Isidro	Promoure la salut i la planificació sexual i reproductiva i la inserció laboral dels joves.	Ajuntament de Palafolls	Alcaldia de San Isidro
	Posada en marxa de l'àrea d'urbanisme de l'alcaldia de Sant Miguelito.	El projecte té com a objectiu la creació de l'àrea d'Urbanisme de l'Alcaldia de San Miguelito amb l'aprovació d'un Pla d'ordenació urbana (que suposi una actualització del ja existent) que integri les diverses línies estratègiques de planificació del territori.	Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	Alcaldia de San Miguelito
	Descentralització Casa Materna i millora del projecte de joves en risc d'exclusió social	Ampliació i millora del projecte iniciat al Gener de 2010 adreçat als joves i les dones del municipi amb l'objecte de dotar de Recursos Formatius a les dues poblacions beneficiaries	Ajuntament de Palafolls	Alcaldia San Isidro
	Enfortiment institucional a l'Alcaldia de San Miguelito mitjançant la governança en la	Enfortir la capacitat de planificació i gestió hidrològica de l'alcaldia de San Miguelito, donant continuïtat als processos estratègics inicats amb l'elaboració del Pla Director d'Aigua i Sanejament alhora que es potencia la participació ciutadana mitjançant	Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	Alcaldia de San Miguelito

	planificació hidrològica municipal	l'impuls i capacitació als Comitès d'Aigua Potable i la sensibilització ciutadana sobre el dret humà a l'aigua, des d'una perspectiva de gènere i un enfocament de drets.		
	Proveïment d'aigua i sanejament a la comunitat de Kwakwil	Desenvolupament del sistema d'aigua per a la comunitat de Kwakwil i creació de l'organisme que gestioni els serveis d'aigua i sanejament.	Ajuntament de Vilafranca	Alcaldía de Puerto Cabezas.
El Salvador i Nicaragua	RESSOC, "Emprendedurismo social y ecogestión de residuos urbanos".	El projecte ha permès la creació de 356 llocs de treball en el sector formal, treballadors que actuaven dins la il·legalitat, amb la creació de 27 petites empreses en els tres territoris d'actuació (9 a San Salvador, 6 a Managua i 12 a El Callao) que treballen en la recollida de residus, la seva transformació i posterior comercialització. A la finalització del projecte han dignificat el seu treball i han augmentat la qualitat de vida de les seves famílies. Els beneficiaris del projecte han rebut: formació, assessorament tècnic, assistència jurídica, capital social i equipaments individuals de treball.	Àrea Metropolitana de Barcelona	Consejo de Alcaldes del Area Metropolitana de San Salvador – COAMSS Alcaldía de Managua
El Salvador, Hondures i Guatemala.	"Aigües compartides": Gestió urbana dels recursos hídrics a la regió del Trifinio Centreamericà.	El projecte té com a objectiu general contribuir a elevar l'índex de desenvolupament humà de la població de la regió Trifinio, mitjançant l'enfortiment de les capacitats de gestió de la Mancomunitat Trinacional per a la prestació mancomunada dels serveis públics de proveïment d'aigua potable, en qualitat i quantitat, per als habitants de les àrees urbanes de municipis fronterers de d'El Salvador, Guatemala i Hondures. El projecte s'articula a l'entorn dels objectius operatius següents: - Promoure el maneig integral dels recursos hídrics, la gestió sostenible de les zones de recàrrega hídrica i la conservació de les fonts d'aigua, que abasten els sistemes municipals de proveïment d'aigua potable. - Concertar i implementar de forma participativa el marc legal local transfronterer que permeti la gestió integral dels recursos hídrics a la regió Trifinio, que inclogui un mecanisme financer trinacional que permeti l'administració i la conservació de boscos i aigua a la regió.	Àrea Metropolitana de Barcelona	Mancomunidad Trinacional Fronteriza rio Lempa
Centreamèrica	Taller Àrees metropolitanes	El projecte, mitjançant la formació impartida a través de l'Aula Virtual de la Universitat Corporativa del CIDEU i adreçat a alumnes d'entitats públiques, associacions civils o ciutats de Centre Amèrica, té com a objectiu general promoure el desenvolupament local a partir de posar en valor el municipalisme i la gestió mancomunada com una forma d'abordar, de manera propera, transparent i eficaç les demandes de la ciutadania. El projecte s'articula a l'entorn dels objectius específics següents: -Posar en valor el municipalisme i la gestió pública de proximitat. -Donar a conèixer l'expertesa de l'AMB de gestió mancomunada de les competències que li són pròpies. - Promoure la gestió mancomunada entre municipis llatinoamericans.	Àrea Metropolitana de Barcelona	Centre Iberoamericà de Desenvolupament Estratègic Urbà (CIDEU)

		- Facilitar l'accés a la formació especialitzada a tècnics municipals llatinoamericans i en especial de Centreamèrica.		
Gàmbia	Donació de 26 autobusos a Gàmbia per a transport escolar	Aquestes 26 unitats, en situació de baixa del seu servei actiu, però en correctes condicions de funcionament i conservació, es destinaran al Ministeri d'Educació Bàsica i Secundària de la República de Gàmbia per al projecte Suport al Pla de Transport Públic de Gàmbia, que comptarà amb 5 rutes entre la capital, Banjul, i les localitats de Brikama, Sukuta, Tabokoto, Westfield i Bakau, situades dins la seva àrea d'influència. Els vehicles donaran servei a un total aproximat de 5.000 escolars	Àrea Metropolitana de Barcelona Transports. Metropolitans de Barcelona.	Ministeri de Transports, Obres Públiques i Infraestructures de la República de Gàmbia
Marroc	Recolçament a les polítiques de proximitat al Marroc	Recolçament a les polítiques de proximitat al Marroc.	Ajuntament de Viladecans	Districte de Menara.
	Enfortiment de les capacitats humanes i institucionals en la gestió sostenible dels residus urbans al Marroc	El projecte preveu l'enfortiment de les capacitats socials, humanes i institucionals per a una gestió sostenible dels residus urbans del Marroc i es tractava d'aportar l'experiència en la gestió de residus sòlids urbans dels municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona a ciutats del Marroc on es detectessin necessitats formatives dels tècnics i polítics locals responsables en aquest àmbit. La intervenció ha quedat emmarcada dins del Pla Integral de Gestió de Residus Sòlids (2011-2017) elaborat per la Delegació provincial de Chefchaouen, el qual inscriu, entre les seves accions, la realització de jornades formatives adreçades a aquells municipis en què s'identifiquessin els dèficits més importants en relació a la gestió de residus. El mòdul formatiu s'ha destinat a unes poblacions muntanyoses de la província de Bab Taza, que tot i pertànyer a un territori rural s'ha basat sobre el tema de la seguretat professional en la gestió de residus.	Àrea Metropolitana de Barcelona	Municipis de la província de Chefchaouen
	Reforçar les polítiques de desenvolupament de l'economia local mitjançant l'enfortiment del teixit socio-econòmic de les dones de Figuig.	Aconseguir el desenvolupament econòmic, social, sostenible, i satisfactori per a tots els col·lectius ciutadans, amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida dels habitants de Figuig.	Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat	Comuna de Figuig
	Enfortiment institucional del govern local de Fez.	Incidir en la política pública del govern local de Fez, en els temes d'emprenedoria juvenil, fent especial esment en l'equitat de gènere dins d'aquest àmbit.	Ajuntament de Tordera	Comuna de Fez
	Suport a les polítiques locals de dinamització del teixit productiu local a Chefchaouen.	Creació d'un centre dedicat a la dinamització del teixit empresarial i els nous emprenedors aprofitant les experiències de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès en matèria de promoció econòmica	Ajuntament de Vilafranca del Penedès	Comuna Urbana de ChefChaouen
Acompanyament i suport al municipi de Sidi Rahal per a la posada en marxa del planejament	Millorar la planificació urbanística de la ciutat de Sidi Rahal El Boudali.	Ajuntament de Granollers	Municipi de Sidi Rahal El Boudali	

	urbà de la ciutat.			
	Planificació i desenvolupament estratègic a 10 municipis marroquins amb participació ciutadana i perspectiva de gènere.	Enfortir la xarxa de municipis participants i generar l'hàbit de planificació estratègica, participació ciutadana, perspectiva de gènere i transparència en les polítiques municipals de la regió de Marràqueix.	Ajuntament de Viladecans	Districte de Gueliz
	Reforçar les polítiques econòmiques de Figuig des de la perspectiva de gènere	Planificar el seguit d'actuacions necessàries per aconseguir el desenvolupament econòmic i socials de l'oasi de Figuig a partir de les activitats generadores de recursos econòmics.	Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat	Comuna de Figuig
	Suport a les polítiques de dinamització del teixit productiu local i de nous emprenedors i emprenedores a Chefchaouen - 2ª fase	Consolidació del Centre de Dinamització del Teixit Empresarial (CDTE) com a centre de referència per a la dinamització de l'economia local, així com també es preveu un millor alineament i coordinació amb l'estratègia de desenvolupament local de la Comuna, definida a partir de la prioritització realitzada per l'Agència Municipal de Desenvolupament de Chefchaouen (AMDC), amb el que es preveu reforçar també les polítiques públiques locals.	Ajuntament de Vilafranca del Penedès	Comuna de Chefchaouen
	Educar en la gestió d'activitats i equipament de la "Maison des Femmes" de Figuig.	Capacitar les dones per fer polítiques actives de promoció econòmica, perquè gestionin les activitats, els recursos econòmics, etc. de la "Maison de Femme", i per fer polítiques actives de dona, infància i joventut.	Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.	Comuna de Figuig.
	Servei d'Informació Ciutadana i comunicació a l'ajuntament d'Adjir.	Empoderar i enfortir l'administració pública i consolidar el procés de canvi iniciat al Marroc.	Consell Comarcal de l'Alt Penedès.	Comuna d'Adjir.
	Suport participació de la dona en la governança local a través de creació i posada en funcionament de les comissions de paritat i d'igualtat d'oportunitats als municipis rurals de la regió de Tànger-Tetuan.	Creació i posada en funcionament de les Comissions de Paritat i d'Igualtat d'oportunitats als municipis rurals de la regió de Tànger-Tetuan, a través de Jornades de sensibilització a la població i als agents locals; acompanyament durant 3 mesos per part d'un agent local a la creació de les Comissions, institucionalització de les Comissions al si dels municipis participants i organització de formacions tècniques sobre gènere, igualtat d'oportunitats i creació de plans estratègics de gènere. Es preveu la cooperació tècnica entre tècnics municipals i càrrecs electes responsables dels plans i polítiques d'igualtat dels municipis catalans.	Ajuntament de Gavà. Ajuntament de Mataró. Ajuntament de Vilafranca del Penedès.	Conseil Régional Tanger-Tetouan.
	Acompanyament en el disseny de centres de proximitat cultural. Biblioteques.	Contribuir a la millora de la planificació dels serveis de la xarxa bibliotecària de la ciutat per fer d'aquestes veritables centres de proximitat cultural als barris de la ciutat.	Ajuntament de Barcelona. Consorci de Biblioteques	Commune Urbaine de Tetouan
Senegal i Gàmbia.	Dinamització i formació dels responsables de cinc projectes agrícoles.	Incentivar la promoció econòmica de la zona, millorant la formació dels responsables agrícoles, en producció, gestió econòmica i organitzativa i comercialització, i potenciar el rol de les autoritats locals, aconseguint la co-responsabilització,	Ajuntament de Sant Celoni.	Comune de Pata.
Cuba	Donació de 8 autobusos destinats	Cessió i posada en marxa de 8 unitats d'autobusos, en situació de baixa del seu servei	Àrea Metropolitana	Centro de

	al Ministeri de Cultura de la República de Cuba.	actiu, però en correctes condicions de funcionament i conservació, es destinen al Centro Nacional de Escuelas de Arte del Ministeri de Cultura de Cuba per al projecte Mobilitat dels estudiants de les Escoles d'Art de Cuba, que preveu donar servei de transport a uns 3.300 estudiants diàriament, tant a la ciutat de L'Havana com a d'altres províncies del país. Assessoria per l'ús i el manteniment de les unitats	de Barcelona Empreses de servei de transport metropolità: Oliveras, S.L. i Rosanbus, S.L.	Coordinación para la Colaboración Internacional a la Cultura Cubana.
	Proyecto del Palacio del Segundo Cabo	Projecte museogràfic sobre els vincles entre les ciutats de La Habana i Barcelona.	Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història.	Oficina del Historiador de la Ciudad de La Habana
Bolívia	Suport a la planificació urbana municipal a través de la cooperació descentralitzada.	La iniciativa es concreta en una intervenció sectorial en matèria de sanejament ambiental, que contempla assistències tècniques de personal tècnic municipal de Sant Cugat a Tarija i una passantia de personal tècnic de Tarija a Sant Cugat. El producte de la intervenció és un procés d'enfortiment de capacitats tècniques en sanejament ambiental, l'elaboració de tres diagnòstics i avaluacions ambientals de les quebradas de Víbora Negra, El Monte i San Pedro, l'elaboració d'un Pla de Mitigació Ambiental i una passantia de tècnics de Tarija a Sant Cugat per aprofundir coneixements a partir de l'intercanvi d'experiències en les tècniques i metodologies aplicades en el sanejament ambiental.	Ajuntament de Sant Cugat del Vallès.	Alcaldía de Tarija.
Colòmbia	Proceso de Prevención e interacción en Comuna 10, en el marco del modelo de prevención e interacción con niños, niñas, adolescentes y sus familias afectados por la explotación sexual.	Implementar en el marco del proyecto crecer con dignidad, estrategias prevención y atención de la explotación sexual infantil y adolescente en la comuna 10 del Municipio de Medellín, buscando el fortalecimiento de ambientes protectores a nivel familiar, comunitario e institucional.	Ajuntament de Barcelona.	Municipio de Medellín, Secretaría Inclusión Social y Familia
	Procés de Transferència de Bones Pràctiques en matèria de mercats.	La transferència s'ha centrat en quatre aspectes: 1.- Visites i avaluació de les millores aconseguides en "centros comerciales populares". 2.- Acompanyament del projecte de remodelació del Mercado de Téjelo, amb l'assessorament del model del que han de ser el nou mòdul del lloc de venda i també en aspectes jurídics, així com sobre la possibilitat de desenvolupar un reglament específic per a aquest mercat 3.- Assessorament de l'associativitat a partir de l'experiència d'èxit de la xarxa de mercats de Barcelona. 4.- Seguiment de la zona de Nuevo Occidente, un àrea de nova creació on es preveia acollir una població de més de 80.000 persones, amb la creació d'un mercat.	Ajuntament de Barcelona, Institut Municipal de Mercats.	Municipio de Medellín.
	Transferència de informació i	La transferència s'ha centrat en aquests diferents processos:	Ajuntament de	Alcaldía de

	bones pràctiques en matèria de biblioteques públiques	<ul style="list-style-type: none"> - Passanties de professionals bibliotecaris entre Medellín i Barcelona. - Programació cultural conjunta entre Medellín i Barcelona (Clubs de lectura internacionals). - Acompanyament en gestió bibliotecària entre Medellín, Cali i Barcelona. - Acompanyament en formació de recursos humans bibliotecaris entre Cali i Barcelona 	Barcelona. Consorci de Biblioteques	Medellín. Alcaldía de Cali.
Kosovo	Revitalisation of the city market neighbourhood in the 'divided' Mitrovica, as a driver for sustainable local development and enhanced inter-ethnic cohesion	El projecte apunta a revitalitzar i millorar la zona del mercat de la ciutat de Mitrovica Nord a través de l'espai públic urbà rehabilitat i el diàleg entre els grups ètnics, i establir les bases per al desenvolupament d'una estratègia de sistema de gestió del mercat a tota la ciutat (per Mitrovica Nord i Sud) amb per tal d'enfortir encara més el desenvolupament econòmic i social i la cohesió social.	Ajuntament de Barcelona, Institut Municipal de Mercats.	Municipalitat de Mitrovica.
Moçambic	Programa de Cooperació Directa Maputo-Barcelona.	Programa de Millor de la Seguretat d'Aliments. Programa de Millora de la Gestió dels mercats de Maputo. Programa de Promoció de lectura a les biblioteques i escoles	Ajuntament de Barcelona, Institut Municipal de Mercats, Consorci de Biblioteques i Agència de Salut Pública.	Câmara Municipal de Maputo.

Metodologia de confecció de la guia.

Qüestionari sobre experiències de cooperació tècnica.

- Com ha estat el procés d'identificació de competències tècniques pròpies? Com trieu l'estructura o el mecanisme col·laboratiu més adient?
- Considereu la participació d'actors externs a l'ajuntament? Quin coneixement i quina predisposició hi ha per part d'aquests?
- Com doteu pressupostàriament les accions? Hi ha altra mena de recolzament?
- Com planifiqueu la participació de personal propi, en relació a la càrrega de treball i les competències al seu àmbit habitual de feina?
- Han existit conflictes entre els equips dels municipis al Nord i al Sud? Per què s'han produït? Com els heu gestionat?
- Com organitzeu els equips de treball conjunts amb la contrapart? Com valoreu el seu funcionament?
- Existeix cap mena de formació i/o traspàs d'informació sobre el país i el context on actuaran les persones i departaments que col·laboren? Qui i com l'ha fet?
- Descriviu la mecànica de participació de les persones i departaments involucrats en les cooperacions tècniques en curs o finalitzades.
- Quina mena de seguiment hi ha a la distància i com es desenvolupa?
- Hi ha cap tipus d'avaluació en acabar la assistència? En què consisteix? Hi ha impacte formatiu en els i les treballadores i responsables polítics que hi participen? Quins impactes penseu que genera en el vostre personal i en el dels municipis amb els que es col·labora al Sud?
- Es desenvolupen guies, manuals o procediments com a resultat de l'assistència? En feu seminaris o cap altre tipus d'activitat per generar coneixement al voltant de l'activitat de cooperació?
- Considereu la possibilitat d'efectuar estades formatives als vostres municipis per part del personal dels municipis del sud? Com l'organitzaríeu?
- Quins avantatges penseu que té davant la transferència de fons?

Qüestionari sobre la participació de personal laboral en accions de Cooperació Tècnica.

Marc legal: Estatut dels Treballadors, Estatut del Cooperant

- L'Ajuntament té conveni col·lectiu propi? Aquest esmenta alguna qüestió referent al personal laboral desplaçat?
- L'Ajuntament té una assegurança específica per a cobrir el desplaçament del seu personal laboral? Segueix el què estableix l'Estatut del Cooperant? Es cobreix algun tipus risc addicional?
- La persona treballadora es desplaça amb caràcter voluntari? En cas negatiu, amb quina figura jurídica s'articula el desplaçament: trasllat forçós, comissió de serveis?
- Es formalitza el desplaçament en algun tipus de document? Si es fa, se segueix el model oficial?
- Quines retribucions percep el personal laboral: les pròpies del seu lloc de treball d'origen o del lloc que passen a ocupar (sempre i quan aquest sigui de categoria superior)? Es preveu algun tipus de complement salarial en aquests supòsits?
- Les despeses de la persona treballadora desplaçada són complementades per l'Ajuntament? Aquesta complementació es realitza en dietes o en espècies?
- Un cop finalitzat el desplaçament, hi ha algun l'altre tipus de compensació, a més de l'econòmica: permisos retribuïts, reducció de jornada, etc.
- Es té en compte fiscalment els períodes en els què el personal laboral està desplaçat?

Qüestionari sobre la participació de personal funcional públic en accions de Cooperació Tècnica.

- El/la funcionària enviada a l'ens públic estranger es considera que es troba en situació de servei actiu en l'Administració d'origen?
- En cas afirmatiu, amb quina figura jurídica s'articula la mobilitat del/de la funcionària: trasllat forçós, comissió de serveis, permís o llicència?
- Es preveu algun tipus d'indemnització per raó del servei prestat pel/per la funcionària durant aquesta acció, en el sentit del Reial Decret 462/2002? En quins termes?
- En cas que es consideri que durant el temps en què es prolongui l'actuació en seu de cooperació tècnica municipal el/la funcionària no es troba en situació de servei actiu, se li atorguen uns serveis especials amb reserva del lloc de treball i demés drets inherents a tal circumstància?
- Si es tracta d'uns serveis especials, quines retribucions percep el/la funcionària, les pròpies del seu lloc de treball d'origen o del lloc que passen a ocupar? Es preveu algun tipus de complement salarial en aquests supòsits?

- Està previst que el/la funcionària que realitzi aquesta acció es pugui acollir a algun tipus d'excedència?
- Com s'articula el reingrés del/de la funcionària al seu lloc de treball a l'Administració d'origen un cop finalitzada l'acció? Condicions? Terminis?
- Es computa el temps en què hagi durat l'acció a efectes d'ascensos, triennis, promoció interna, consolidació de grau i drets passius o de la Seguretat Social del funcionari?

Recursos Addicionals.

Model de Termes de Referència

Título del programa

Cooperación técnica entre Ayuntamiento Sant Cugat – MANMUNI Petén Itzá para la implementación del Programa para la gestión integral de residuos sólidos en la Mancomunidad de la cuenca del lago Petén Itzá. (Programa vinculado al proyecto 2910 - Proyecto piloto de gestión integral de residuos sólidos en la Mancomunidad de municipios de la Cuenca del Lago Petén Itzá).

Introducción

El mandatario de este encargo es el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (en adelante, FCCD), quien viene desarrollando un trabajo de apoyo a procesos municipalistas y mancomunados en la región del Petén desde el año 2000, con especial énfasis en la zona central del Petén (Flores, San Benito, San Andrés, San José y San Francisco) desde el año 2009.

El FCCD es una organización formada por más de 300 ayuntamientos catalanes y entes supramunicipales que destinan parte de su presupuesto financiero a acciones de cooperación al desarrollo y de acción humanitaria, en el marco de la partida de cooperación y solidaridad.

Los proyectos ejecutados en la región han tenido como referente técnico y contraparte principal a la Fundación INCIDE, con sede en Ciudad de Guatemala.

Desde el año de 1995, la Fundación INCIDE ha impulsado el trabajo municipalista en Guatemala, especialmente en el marco de la planificación al desarrollo, el fortalecimiento de capacidades institucionales y en la participación ciudadana. Esta lógica de intervención ha llevado a desarrollar, impulsar y acompañar procesos para la ejecución de planes, programas y proyectos priorizados tanto por las autoridades municipales, como por la población organizada de los municipios que busquen impulsar el desarrollo integral de los mismos.

En el año 2009, y a través del programa MUNICIPIA, se propuso intervenir en la región central del Petén incorporando uno de los ejes transversales que las propias municipalidades habían detectado como prioritario a través de su plan estratégico regional: la conservación ambiental del lago Petén Itzá y la creación de espacios o servicios que ayudaran en esa tarea. Durante las primeras reuniones de trabajo mantenidas en Petén entre la Mancomunidad de Municipios (MANMUNI Petén Itzá) e INCIDE, se identificó que el componente ambiental podría tener más impacto si se enfocaba desde el punto de vista de la educación formal en el grado de primaria, con lo que se contactó con las autoridades regionales del Ministerio de Educación (MINEDUC) para darle forma a esta idea.

Como continuidad de este eje de trabajo, y en base a la evaluación realizada en septiembre de 2012 y al propio Plan Estratégico 2010-2020 de la cuenca, se definió como prioridad política y

técnica incidir de manera más directa en una solución integral para la gestión de los residuos sólidos, tomando como acción más inmediata la elaboración de un estudio que diagnosticara la situación actual y planteara alternativas sostenibles para una gestión mancomunada de los residuos. Además de los cinco municipios que formaron parte del programa MUNICIPIA, se incorpora ahora Santa Ana como parte integrante de la cuenca.

El Programa para la gestión integral de residuos sólidos en la Mancomunidad de la cuenca del lago Petén Itzá, encargado a través de una consultoría a Ingeniería sin Fronteras, fue presentado en Petén en junio de 2015, y se firmó un Convenio de cooperación para la implementación del Programa con el MARN, las municipalidades implicadas, la Fundación INCIDE y el Fons Català en abril de 2016.

En el marco de todo este proceso, se valoró la posibilidad de ofrecer una asistencia técnica a través del ayuntamiento de Sant Cugat del Vallès a las instituciones de Petén, y de manera especial a la municipalidad de San Andrés, por ser la encargada de la prueba piloto del Programa.

Descripción de la intervención y objeto de la asistencia técnica

La intervención estará enfocada en dar apoyo técnico desde al ayuntamiento de Sant Cugat del Vallès a la Mancomunidad de Municipios de la cuenca del lago Petén Itzá para la puesta en marcha del Programa para la gestión integral de residuos sólidos, con énfasis en la municipalidad de San Andrés, que comenzará a ejecutar el prueba piloto durante el año 2016.

La cooperación técnica estará vinculada a dos ejes de trabajo:

1. Asistencia técnica para la implementación de la prueba piloto del Programa (construcción de una planta de tratamiento de residuos en el municipio de San Andrés).
 - 1.1. Apoyo a la Dirección Municipal de Planificación de San Andrés para el diseño y ejecución de la primera fase de la planta de tratamiento.
 - 1.2. Apoyo en el diseño de los procesos de trabajo dentro de la planta de tratamiento.
 - 1.3. Apoyo en las medidas de seguridad industrial dentro de la planta de tratamiento.
2. Asistencia técnica para la creación de un programa de divulgación y sensibilización dirigido a la población de la MANMUNI sobre la importancia del reciclaje y la reutilización de residuos.
 - 2.1. Apoyo a la municipalidad de San Andrés para la implementación de actividades escolares de sensibilización relacionadas con la gestión sostenible de los residuos.
 - 2.2. Apoyo a la sensibilización en actividades de separación de residuos desde la casa.
 - 2.3. Diseño de un marco conceptual y estratégico para una futura campaña de divulgación y sensibilización en el ámbito de la MANMUNI.

Se contará con el apoyo de la dirección de proyectos de la Fundación INCIDE, que acompañará y asesorará la asistencia técnica desde Guatemala.

Ámbito de la asistencia técnica.

Guatemala: Mancomunidad de municipios de la cuenca del lago Petén Itzá, con énfasis en la municipalidad de San Andrés

Catalunya: Sant Cugat del Vallès

Actores implicados.

- Organismos e instituciones nacionales y departamentales:
 - MARN
 - MINEDUC
- Organismos e instituciones regionales y locales:
 - MANMUNI
 - AMPI
 - Municipalidad de San Andrés
 - EMAPET
- Organismos de cooperación:
 - Fons Català
 - Fundación INCIDE

Plan de trabajo y metodología

El proceso de trabajo de la asistencia técnica tendrá un período de estadía sobre terreno (MANMUNI Petén Itzá) del equipo técnico de Sant Cugat (estimado entre una y dos semanas) y un trabajo complementario a distancia en el propio ayuntamiento. La estadía en Petén se propone que se realice durante el segundo semestre de 2016.

El equipo de trabajo se compromete a:

- Presentar un Plan de Trabajo ajustado que incluya la metodología y el calendario previstos para la estadía en Petén.
- Entregar un informe de resultados posteriormente a la visita sobre terreno y una valoración del trabajo realizado, conforme a los modelos adjuntos.

El equipo técnico de Sant Cugat estará bajo la coordinación del equipo del Fons Català (Área de América Latina y oficina técnica de Managua), que se encargará de facilitar las coordinaciones que se requieran y de aprobar los documentos que se produzcan en el marco de esta asistencia técnica.

Recursos

MANMUNI Petén Itzá se compromete a destinar un equipo técnico compuesto por _____, con una dedicación mínima de _____ durante el desarrollo de la asistencia. Asimismo, se ocupará de cubrir los gastos de _____ que se deriven de la estadía de los técnicos de Sant Cugat en Guatemala.

Sant Cugat se compromete a destinar un equipo técnico compuesto por _____, con una dedicación mínima de _____ durante el desarrollo de la asistencia. Asimismo, se ocupará de cubrir los gastos de _____ que se deriven de la estadía de los técnicos de MANMUNI Petén Itzá en Cataluña.

El Fons Català contribuye con _____

(otros aspectos)

Materials per al seguiment i avaluació d'estades de formació. Model informe final de pasantia tècnica

Rellenar una ficha por actividad.

FECHA	
LUGAR	
INSTITUCIONES CONTACTADAS	
ACTIVIDAD REALIZADA	
VALORACIÓN	¿La actividad les ha resultado útil? ¿Por qué? Destaquen los aspectos positivos más importantes para ustedes y el trabajo que realizan en su municipio, así como los negativos.

VALORACIÓN FINAL

¿La duración de la pasantía ha sido suficiente?
¿Qué objetivos se han logrado con el desarrollo de la pasantía en el municipio de _____?
¿Qué acciones serían oportunas y necesarias abordar, una vez concluída la pasantía?
¿Cómo vas a utilizar la información recibida y la experiencia vivida? ¿La considera suficiente? ¿Qué tipo de información adicional necesitaría?
¿Cual ha sido la actitud mostrada por parte de las instituciones y personas implicadas en el programa de cara a la experiencia de pasantía vivida?
¿Qué aspectos organizativos y de contenidos mejoraría?

Qüestionari d'avaluació per a l'equip tècnic català.

Qüestionari d'avaluació per a COOPERACIÓ TÈCNICA						
Gràcies per valorar els diferents aspectes amb una escala del 0 al 5 (de 0 negatiu a 5 molt positiu)						
1. ORGANITZACIÓ PRÈVIA						
1.1 Procés de selecció dels tècnics municipals de sanejament, medi ambient i aigua	0	1	2	3	4	5
1.2 Temps de planificació i preparació prèvia	0	1	2	3	4	5
1.3 Coordinació amb l'àrea de cooperació del municipi	0	1	2	3	4	5
1.4 Contacte i informació prèvia per part del Fons Català	0	1	2	3	4	5
1.5 Informacions tècniques rebudes abans de l'assistència (desplaçaments, dietes, allotjament...)	0	1	2	3	4	5
1.6 Informacions logístiques rebudes abans de l'assistència (documentació de context, preparació de la informació...)	0	1	2	3	4	5
Comentaris si s'escau						
2. DESENVOLUPAMENT DE L'ASSISTÈNCIA TÈCNICA						
ÀMBIT TÈCNIC						
2.1 Interès i motivació dels participants	0	1	2	3	4	5
2.2 Participació activa dels participants	0	1	2	3	4	5
2.3 Adequació del material de formació preparat al nivell i expectatives dels participants	0	1	2	3	4	5
ÀMBIT LOGÍSTIC						
2.4 Organització durant l'assistència (informacions, horaris, adaptabilitat,)	0	1	2	3	4	5
2.5 Adequació del material de formació i espais formatius	0	1	2	3	4	5
2.7 Allotjament	0	1	2	3	4	5
2.8 Sistema de cobrament de dietes	0	1	2	3	4	5
Comentaris si s'escau						
3. ALTRES POST-ASSISTÈNCIA						
3.1 Contacte i relacions establertes amb els participants a les formacions i responsables de les accions al municipi de	0	1	2	3	4	5

(municipi Sud)						
3.3 Seguiment dels acords presos amb els responsables del municipi de (municipi Sud) assignats	0	1	2	3	4	5
3.4 Utilitat de l'assistència tècnica per al desenvolupament de la tasca dels tècnics i tècniques municipals a l'ajuntament de (municipi Nord)	0	1	2	3	4	5
Comentaris si s'escau						
5. Indiqueu 3 elements a destacar en positiu						
5.1						
5.2						
5.3						
6. Indiqueu 3 elements millorables						
6.1						
6.2						
6.3						
7. Avaluació global de l'assistència tècnica	0	1	2	3	4	5
8. Altres observacions o suggeriments per a futures assistències tècniques						
Gràcies per la vostra col·laboració						

Qüestionari d'avaluació per a l'equip tècnic del sud.

Cuestionario de evaluación - COOPERACIÓN TÈCNICA						
Gracias por valorar los distintos aspectos con una escala del 0 al 5 (de 0 negativo a 5 muy positivo)						
1. ORGANIZACIÓN PREVIA						
1.7 Proceso de selección de los técnicos municipales del Gobierno Municipal de ____	0	1	2	3	4	5
1.8 Tiempo de planificación y preparación previa	0	1	2	3	4	5
1.9 Coordinación con el área de ____ del ayuntamiento de ____	0	1	2	3	4	5
1.10 Coordinación con el área de Cooperación del ayuntamiento de _____	0	1	2	3	4	5
1.11 Contacto e información previa de parte del ayuntamiento de _____	0	1	2	3	4	5
1.12 Acompañamiento técnico del ayuntamiento de _____ recibido antes de la pasantía	0	1	2	3	4	5
1.13 Informaciones logísticas recibidas antes de la pasantía (documentación de contexto, preparación de los productos,...)	0	1	2	3	4	5
Comentarios:						
2. DESARROLLO DE LA PASANTÍA						
ÁMBITO TÉCNICO						
2.1 Interés y motivación del equipo técnico del ayuntamiento de _____	0	1	2	3	4	5
2.2 Participación activa del equipo técnico del ayuntamiento de _____	0	1	2	3	4	5
2.3 Adecuación de las actividades de intercambio e información a sus intereses	0	1	2	3	4	5
2.4 La pasantía le ha proporcionado herramientas útiles y prácticas	0	1	2	3	4	5
2.5 Siente que ha adquirido nuevos conocimientos	0	1	2	3	4	5
2.6 Siente que la información proporcionada es útil y aplicable en su departamento municipal	0	1	2	3	4	5
ÁMBITO LOGÍSTICO						

2.7 Organización durante la Pasantía (informaciones, horarios, adaptabilidad)	0	1	2	3	4	5
2.8 Alojamiento	0	1	2	3	4	5
2.9 Sistema de cobro de dietas	0	1	2	3	4	5
Comentarios:						
3. OTROS POST-PASANTÍA						
3.1 Contacto y relaciones establecidas con el equipo técnico del ayuntamiento de _____	0	1	2	3	4	5
3.2 Seguimiento de los acuerdos tomados con los técnicos del ayuntamiento de _____ de referencia	0	1	2	3	4	5
3.3 Utilidad de la asistencia técnica para el desarrollo de su trabajo como técnico en el gobierno municipal de _____	0	1	2	3	4	5
Comentarios						
5. Indique 3 elementos a destacar en positivo						
5.1						
5.2						
5.3						
6. Indique 3 elementos mejorables						
6.1						
6.2						
6.3						
7. Evaluación global de la Pasantía	0	1	2	3	4	5
8. Otras observaciones o sugerencias para futuras asistencias técnicas						
Gracias por su colaboración						

Exemple de Pla de Treball de Cooperació Tècnica (Barcelona-Maputo).

**MAPUTO-BARCELONA
PROTOCOLO DE AMISTAD Y COOPERACIÓN 2013-2016**

PLAN DE TRABAJO 2014-2016

**PROGRAMA DE MEJORA DE LA GESTIÓN Y LA SEGURIDAD DE LOS
ALIMENTOS EN LOS MERCADOS MUNICIPALES DE MAPUTO**

Después de la visita a Maputo a mediados de julio (ver informe adjunto del IMMB), y de la visita de febrero de 2014, y después de analizar las propuestas recibidas para trabajar los próximos dos años, podemos concretar cuatro ámbitos de trabajo general en torno a los cuales se llevarán a cabo las actividades de asistencias técnicas y colaboración: Mercados Municipales y en Seguridad en los Alimentos.

Proyecto y ámbitos de trabajos:

En línea con las prioridades del Conselho Municipal de Maputo en relación con los Mercados Municipales, iniciar un proceso de transferencia de algunos aspectos del modelo de gestión practicado en Barcelona, y de acompañamiento en el diseño del Plan Director de Mercados Municipales de Maputo. En línea también con las prioridades transmitidas por el Conselho de Maputo, incorporar al proceso a la Agencia de Salud Pública de Barcelona (ASPB), cuyas funciones principales en Barcelona son las siguientes:

- **Control sanitario de los establecimientos alimentarios, como:**
 - El matadero de animales de abasto
 - Mercado Central del Pescado y Mercado Central de Frutas y Hortalizas
 - Industrias alimentarias (cárnicas , de la pesca , cocinas centrales , ...)
 - Establecimientos de venta minorista (supermercados , híper , panaderías , carnicerías , ...)
 - Mercados municipales
 - Establecimientos de restauración colectiva comercial (bares, restaurantes, ...) y social (escuelas, hospitales, geriátricos , ...)
 - Establecimientos alimentarios de carácter temporal como ferias y otros eventos ocasionales
- **Gestión del Registro Municipal de Establecimientos Minoristas de Alimentación;**
- **Responsabilidad, en el ámbito de Barcelona, de gestionar el Registro Sanitario de Industrias y Productos Alimentarios de Catalunya;**

El proceso de acompañamiento podría centrarse en tres grandes líneas:

1. Gestión de los Mercados: mejora e implementación de instrumentos de control y fiscalización de los vendedores, gestión de los cánones (*receitas*), mensuales y diarios por parte de la Dirección de Mercados y Feiras de los Mercados. Actualización de tasas y cánones. Actualización de servicios. Bases de datos e Informatización. Tener un mejor

censo de vendedores e Informatizar la gestión. En definitiva tener herramientas que les permitan tener más elementos para diseñar políticas.

2. Salubridad, higiene, Seguridad de los Alimentos. Formación de Formadores para vendedores, para fiscalizadores (Facultad de Veterinaria de Maputo), funcionarios del Conselho, Directores de Mercados, policía municipal, etc. Vendedores para Manipulación de alimentos, acreditaciones, boletines sanitarios. Gestión de la presencia e incluso sacrificio de animales en algunos mercados de Maputo. Formación asociada al otorgamiento de los Boletines Sanitarios de las paradas de mercados (no sólo controles sanitarios de los vendedores). Identificación y empoderamiento de puntos focales en los mercados (directores, jefes de sectores, miembros comisión de vendedores), creación de equipos de intervención y fiscalización. Problemas en el ámbito de la restauración en los mercados (de pronto consumo). A nivel infraestructural, el problema más grave es la gestión y comercialización de carne y pescado fresco (frío). Los trabajos en este campo se llevarán a cabo en coordinación con la Dirección de Mercados y Ferias, la Dirección de Acción Social y Salud del Conselho de Maputo, con el CHA, el ISCISA, y con la ayuda y participación de las Facultades de Veterinaria y de Microbiología de Maputo.

3. Política de Relación con los vendedores y operadores privados. Sectores de venta en los Mercados, representantes de los comerciantes (Comisiones de vendedores). Mejora de la Ordenanza de Mercados, Reglamento de Comisiones de Vendedores, Ordenanza fiscal, pagos y servicios (tasas). Empoderamiento de las Comisiones de Vendedores y su participación en la gestión y servicios de los mercados municipales.

Actividades 2014:

Líneas priorizadas por el CMM para 2014 en documento

N/Ref. nº 183/CMM/DMMF/29/GD714:

- Informatización de la Dirección de Mercados y Creación de una Base de Datos de gestión para los Mercados Municipales de Maputo. La base de datos se basará inicialmente en el Mercado Central (1ª fase), para después poder extender su uso en el Mercado Mayorista de Zimpeto (2ª fase). Para luego diseñar la metodología para su extensión progresiva al resto de mercados (3ª fase)
- Empoderamiento y mejora de la participación de las Asociaciones de Vendedores de los mercados en su gestión.
- Puesta en marcha del Foro de Trabajo sobre la mejora de la Seguridad de los Alimentos en los Mercados Municipales de Maputo.

Visita Técnica a Maputo febrero (8-14) de 2014

Barcelona: Avión + Dietas y manutención / Maputo: Hotel.

Temas: Mercados Municipales (Gestión, Reformas, salubridad y seguridad alimentaria) y Zoonosis (Rabia).

Personas:

- Júlia Duran. Directora del Instituto de Seguridad Alimentaria de la Agencia de Salud Pública de Barcelona.

- Genís Arnàs. Director de Servicios de Mercados. Instituto Municipal de Mercados de Barcelona
- Jordi Cortés. Responsable de Proyectos. Cooperación Internacional

Objetivos:

- 1- Calendarizar y diseñar las actividades y proyectos en materia de Gestión de Mercados Municipales. Planificación, proyectos, equipamientos y formaciones necesarias.
- 2- Calendarizar y diseñar las actividades y proyectos en materia de Salubridad y Seguridad Alimentaria. Posibles formaciones en función de los planes y de los objetivos a cumplir por parte del Conselho de Maputo en esta materia.
- 3- Operativizar la posible participación de la **Facultad de veterinaria** y sus estudiantes, de **la Cruz Roja**, en las actividades y proyectos a implementar.

Formaciones e intercambios en Maputo noviembre de 2014

Financiación: Barcelona: Avión + dietas / Maputo: Hotel

Fechas: de 3 al 7 de noviembre

Temas:

- o Reglamento de Comisión de Vendedores en Maputo.
- o Regulación de las Comisiones de Vendedores en Barcelona. Participación de las Comisiones en la gestión de los servicios de los Mercados
- o Base de Datos Gestión. Necesidades de información y propuestas. Sesiones de trabajo con Fiscales de Mercados y Directores.
- o 1ª Reunión del Fórum de Seguridad en los Alimentos (CMM, CHA, Veterinaria, Biología, BCN) con el objetivo de reflexionar sobre las líneas estratégicas para las mejora de la seguridad alimentaria de los mercados
- o Formación de uso y mantenimiento de material para captura de animales para control de plagas (raiva).

Personas:

- Raimond Blasi. Vereador de Comercio y Mercados del Ayuntamiento de Barcelona
- Jordi Torrades. Gerente del IMMB
- Genís Arnàs. Director de Mercados
- Julia Duran. Directora de Seguridad Alimentaria. ASPB
- Expertos en Control y Manipulación de Animales. Empresa HELPGUAU

Resultados:

- **Proyecto de creación de base de datos e informatización del Departamento de Mercados i Feiras.** Para dicho proyecto el Ayuntamiento de Barcelona dispondrá de hasta 25.000 € en el 2015.
- **El Foro de Seguridad de los Alimentos en funcionamiento**, con los acuerdos firmados y un plan de trabajo para 2015-2016.

Plan de Trabajo 2015:

Plan de Mejora de la Gestión de los Mercados de Maputo

Acabar la 1ª Fase del Proyecto de creación de base de datos e informatización del Departamento de Mercados i Ferias:

- Implementar la base de datos en la gestión real del Mercado central, en el aplicativo del Ayuntamiento de Barcelona. Estudiar posibilidades y necesidades reales para la creación de la Base de datos propia del CMMaputo.
- Creación de la Base de Datos de los mercados gestionados por el CMMaputo
- Informatizar el departamento i compra de los equipos necesarios
- Implementar la base de datos en la gestión real del **Mercado central**

Implementar la 2ª Fase del Plan de Mejora de la Gestión de los Mercados de Maputo:

- Extender el uso de la base de datos al **Mercado Mayorista de Zimpeto o el Nuevo Mercado de Peixe.**

Para 2016, quedaría implementar la 3ª Fase del Plan de Mejora de la Gestión de los Mercados de Maputo.

- Diseñar una metodología de extensión progresiva del sistema informatizado al resto de mercados, previa identificación de las distintas realidades y tipologías de mercados.

Foro de Seguridad Alimentaria

Continuar con la actividad del **Foro de Seguridad Alimentaria**. El Objetivo de su funcionamiento será dinamizar la realización de actividades que desarrollen las líneas estratégicas identificadas para la mejora de la seguridad alimentaria, así como diseñar e implementar futuras formaciones en materia de seguridad alimentaria:

Acompañar al desarrollo de un **Plan estratégico para la mejora de la seguridad alimentaria en los mercados** que aborde los diversos peligros para la Salud Pública incluido el sacrificio de los animales en los mercados:

- Fase diagnóstico: Diseño y implantación de un programa de inspección de los mercados municipales como resultado tendría que obtenerse un informe de cada mercado que contemplase las deficiencias detectadas y las medidas correctoras necesarias para resolverlas
- Fase análisis: Análisis de las posibles soluciones para las deficiencias de los diferentes mercados.
- Fase de Calendarización de las actividades formativas, reformas estructurales, programas específicos o otras medidas a desarrollar en los diferentes mercados

Actividades 2015:

Intercambio de Documentación y trabajos previos. Diciembre 2014-Febrero 2015

- Envío de Modelo-plantilla facilitado por Mercats de Barcelona para la recogida de datos del Mercado Central.
- Previamente a la visita técnica a Barcelona (marzo), Maputo deberá de:
 - a) Finalizar el proceso iniciado durante la remodelación, del alzamiento y aprobación del plano oficial del mercado Central, que incluya toda la información relativa a las superficies ocupadas por las distintas actividades, es decir: bancas, lojas, barracas, barracas de comidas, cámaras frigoríficas, espacios comunes, etc.
 - b) recoger y actualizar toda la información sobre los vendedores del mercado Central, que permita disponer de todos los datos que alimentarán la base de datos. En este sentido se debe incluir la información relativa al comerciante, o sea el número de BI, el nombre completo del comerciante, sus datos personales de localización, un teléfono de contacto, ...y por otro lado el máximo de información de la actividad comercial, o sea, la tipología (si es banca, loja, barraca, ...), el número de localización en el plano, la superficie ocupada, la actividad comercial que realiza (si es frutas, pescadería, carnicería, alimentación envasada, ...) y si que quiere añadir alguna información complementaria de carácter fiscal o de otro tipo.
- Durante la estancia en Barcelona esa información será introducida en la base de datos piloto / provisional en Barcelona, al tiempo que se acompañará de una breve formación práctica sobre el mantenimiento y actualización de las modificaciones que se puedan producir durante su vigencia.
- Intercambio previo de documentación sobre campañas de salubridad i manipulación de alimentos. Tanto de la ASPB como de los trabajos de Cruz Vermelha en Maputo. Demanda de la Dirección de Salud Pública i Acción Social.

Visita Institucional a Barcelona – Congreso Internacional de Mercados. Marzo de 2015

Fechas: 24-26 de marzo 2015

Temas:

- o Participación de Maputo en el Congreso Internacional de Mercados. Explicación del proyecto de intercambio y asistencia técnica entre el Barcelona (IMMB-ASPB) y el Conselho de Maputo en materia de gestión de Mercados Municipales y Seguridad en los Alimentos.
- o Visita institucional a Barcelona del Presidente del Conselho Municipal de Maputo y Vereadores.
- o Ronda de reuniones en diferentes ámbitos de gestión municipal: transportes, salud pública, promoción económica y Barcelona Activa.

Personas: Vereadora de Mercados y Feiras, Sra. Orlanda Fonseca, y el Director de Mercados del Municipio de Maputo, el Sr. Arnaldo Monteiro. .

Visita Técnica – Formación a Barcelona junio de 2015

Financiación: Barcelona: Avión + Hotel / Maputo: Dietas

Fechas: 15-21 de junio de 2015

Programa Mejora de Mercados Municipales.

Proyecto Creación de Base de Datos. Barcelona, Junio de 2015

Temas:

- Introducción de todos los datos del Mercado Central en la Base de Datos del IMMB.
- 1ª Fase diseño de la Base de Datos (elección de datos necesarios para la gestión, dimensionamiento de los equipos informáticos necesarios, información que se requerirá de la base).
- Conocer nuevos sistemas de cobro de receitas (diarias) en los mercados de Barcelona.
- Conocer el sistema de auditorias de los mercados municipales que lleva a cabo Salud Pública en Barcelona.

Personas:

Remigio Samuel Ghena - Direcção de Mercados e Feiras no Conselho Municipal de Maputo

Cléusio Paulo - Direcção de Sistemas de Informação no Conselho Municipal de Maputo

Programa de Mejora de la Seguridad de los Alimentos.

Temas:

- Visitas y trabajo con la Agencia de Salud Pública de Barcelona (ASPB).
- Sistemas de Control Sanitario en Mercados Municipales, Mercados Mayoristas y Comercios minoristas de la ciudad
- Conocer el sistema de auditorias de los mercados municipales que lleva a cabo Salud Pública en Barcelona.
- Preparar las formaciones de julio en Maputo (directores de Mercados, técnicos de control sanitario, CHA, MINSAU)

Personas:

Dra. Nurbai Calú. Vereadora de Salud y Acción Social. CM Maputo

Dra. Rosa Cossa. Centro de Higiene Ambiental (CHA). MINSAU

Dra. Ana Paula Cardoso. Dirección de Inspección Sanitaria. MINSAU.

Conclusiones de la visita 15-21 de junio de 2015

Programa Mejora de la Gestión de los Mercados Municipales:

- Clarificación del objetivo y alcance del uso del aplicativo del IMMB en el proceso
- Conocimiento del aplicativo BCN y su uso remoto
- Diseño y primer esbozo de TdR de la Base de Datos de Maputo para la visita de julio
- Damos por finalizada la fase de conocimiento mutuo e iniciamos la puesta en marcha de actividades y proyectos concretos (Base de Datos).

Programa de Mejora de la Seguridad de los Alimentos.

- Constatación de la necesidad de integrar al MISAU en los trabajos con el CMMaputo
- El modelos de la ASPB constituye una buena práctica que puede ser muy útil para Maputo y Mozambique, especialmente en el marco del proceso de descentralización.
- Constatación de la necesidad de llevar a cabo formaciones básicas que empiecen a dar forma al control sanitario de los alimentos en Maputo (Check List, identificación de riesgos, protocolos, etc..).
- Constatación también de que algunas mejoras se pueden llevar a cabo si grandes inversiones ni recursos.
- Necesidad de una mayor coordinación y trabajo conjuntos entre Salud y Mercados (CMMaputo)
- Damos por finalizada la fase de conocimiento mutuo e iniciamos la puesta en marcha de actividades y proyectos concretos (Formaciones y generación de Protocolos y documentos de control sanitario).

Formaciones e intercambios en Maputo julio de 2015

Financiación: Barcelona: Avión + dietas / Maputo: Hotel

Duración: 5 días

Fechas: del 13 al 18 de julio de 2015

Programa Mejora de la Gestión de los Mercados Municipales.

Proyecto Creación de Base de Datos. Barcelona, Junio de 2015

Temas:

- Implementación y trabajo con la **Base de Datos del Mercado Central** con el aplicativo de Barcelona,
- Discusión y Diseño definitivo de los **TdR para el proyecto de Base de Datos de Mercados Municipales** para Maputo. Términos de Referencia para el encargo de la Base de Datos para el Municipio de Maputo.
- **Regulación de las Comisiones de Vendedores en Barcelona.** Participación de las Comisiones en la gestión de los servicios de los Mercados
- Base de Datos Gestión. Necesidades de información y propuestas. Sesiones de trabajo con Fiscales de Mercados y Directores.

En relación al Programa Mejora de la Gestión de los Mercados Municipales, **los objetivos de la misión** son:

1. Diseñar los TdR y el Proyecto de Base de Datos de los Mercados Municipales de Maputo. Formato y calendario de implementación
2. Acompañamiento de Barcelona en la identificación de los mercados de Maputo para la posible implantación por fases
3. Trasladar la experiencia de Barcelona en relación a la regulación y rol de las asociaciones de comerciantes de los Mercados Municipales.

Personas:

Genís Arnàs. Director de Mercados del Municipio de Barcelona

Programa de Mejora de la Seguridad de los Alimentos.

Actividades propuestas:

- Participación en la reunión del **Foro de Salud Pública de la Ciudad de Maputo**. Plan de Promoción de la Salud en Maputo, especificidades de las zonas urbanas. DSAS CMMaputo
- **2 Formaciones.**
 - Formación básica en Materia de “**Higiene Sanitaria básica en los Mercados Municipales**” para **Directores y fiscales de Mercados**, a cargo de (ASPB / DSAS CMMaputo / Cruz Vermella). 1 día. Teórica. Confección de un CHECK LIST básico y de identificación de Riesgos. Especial atención al pescado, a la carne y la restauración en los mercados. Cartas de Procedimiento, Protocolos y Check List de puestos de mercados.
 - Formación en “**Metodologías de Inspección Sanitaria**” para **Inspectores de control** sanitario del CMMaputo, el CHA y del MINSAU. A cargo de (ASPB / DSAS CMMaputo / MISAU / Cruz Vermella). 2 días. Teórica y Práctica. Especial atención al pescado, la carne y la venta de alimentación en la calle
- Visita al **Laboratorio Nacional de Maputo (MISAU)**
- Visita técnica al nuevo **Mercado de Pescado de Maputo**. Control Sanitario y Higiene.
- Sesiones de trabajo técnicas en las que se hará invitación a participar al Ministerio de la Pesca y de Agricultura:
 - Categorización de establecimientos: industrias y restaurantes
 - Formación de voluntarios en la supervisión de la Cruz Roja Mozambicana

En relación al Programa de Seguridad de los Alimentos los **objetivos de la misión** son:

1. Realización de las formaciones acordadas en materia de Seguridad de los Alimentos.
2. Diagnóstico e identificación de los principales problemas y amenazas.
3. Priorización de los temas a tratar, tanto por gravedad como por factibilidad.
4. Diseño de primeras acciones y de la líneas estratégicas para las mejora de la seguridad alimentaria de los mercados

Personas:

- Julia Duran. Directora de Seguridad Alimentaria. ASPB
- Paqui Milan, Cruz Roja Catalunya.

Documentación a intercambiar para la preparación de la misión:

- Documentos generales y Check List de condiciones mínimas en las paradas de un mercado
- Protocolos de Clasificación: industrias, minoristas y de restauración
- Protocolos de Investigación de brotes de intoxicación alimentaria
- Fichas por sectores de la Diputación de Barcelona
- Reglamentos de Aditivos Alimentarios
- Control de aguas. Nitritos / Nitratos
- SISTER

ACTIVIDADES PREVISTAS (PROVISIONAL) 2016

Visita Técnica – Intercambios en Barcelona mayo de 2016

Financiación: Barcelona: Avión + Hotel / Maputo: Dietas

Fechas: mayo de 2016

Proyecto Piloto de Cooperación Empresarial. Complemento bilateral

ESF + KUTENGA Proyecto Creación de Base de Datos. Barcelona, Junio de 2015

Temas:

- Introducción del Sistema de Gestión de Residuos en Barcelona.
- La participación de asociaciones y cooperativas en la gestión de residuos y el reciclaje urbano en Barcelona. Programas municipales y subvenciones.
- Metodología de itinerarios en las Empresas de Inserción Laboral.
- Visitas al Ecopark, *Punt Verd-Zona Fòrum* y ANDROMINAS.
- Sesiones de trabajo con ANDROMINAS y l'Àrea de Ecología Urbana.
- La experiencia de ALENCOOP a Sant Martí.

Personas:

Direcção de Salubridade e Cemeterios (Residuos Sólidos Maputo) del Conselho Municipal de Maputo.

Direcção de Actividades Económicas no Conselho Municipal de Maputo

Formaciones e intercambios en Maputo junio-julio de 2016

Financiación: Barcelona: Avión + dietas / Maputo: Hotel + traducciones (via projecte)

Fechas: noviembre de 2016

Programa de intercambio de Bibliotecas y Educación

Proyecto de intercambio de Metodologías para la organización de "Clubs de Lectura"

Curso (*):

LOS CLUBES DE LECTURA. UNA ESTRATEGIA PARA LA DIFUSIÓN DE LA LECTURA.

- Un poco de historia.
- ¿Qué es un club de lectura?
- Dinámicas en los clubes de lectura.
- El papel del coordinador. La importancia de la conversación.
- Las lecturas y los lotes. Logística.
- Tipos de clubes.
- La primera sesión
- Diseño de los Clubs de Lectura Piloto - 2016

Personas:

Sra. Judit Terma. Directora de Planificación de Bibliotecas del CB de Barcelona

Sr. Juanjo Arranz. Programa de Clubs de Lectura del Consorcio de Bibliotecas de Barcelona

(*) Para este curso será necesario contar con algún soporte de traducción español-portugués.

Reserva presupuestaria: Barcelona reservará, además de los fondos necesarios para los intercambios y formaciones (viajes y estancias), hasta 35.000 € (2015-2016) para dotar y apoyar posibles componentes de los planes de mejora en los dos ámbitos de trabajo principales.

Programa Mejora de la Gestión de los Mercados Municipales.

Proyecto Creación de Base de Datos. Barcelona, octubre 2015 – diciembre 2016

Financiación: Barcelona: Avión + dietas / Maputo: Hotel

Fechas: noviembre de 2016

Temas:

- Implementación y trabajo con la Base de Datos del Mercado Central con el aplicativo de Barcelona,
- Discusión y Diseño definitivo de los TdR para el proyecto de Base de Datos de Mercados Municipales para Maputo. Términos de Referencia para el encargo de la Base de Datos para el Municipio de Maputo.
- Regulación de las Comisiones de Vendedores en Barcelona. Participación de las Comisiones en la gestión de los servicios de los Mercados
- Base de Datos Gestión. Necesidades de información y propuestas. Sesiones de trabajo con Fiscales de Mercados y Directores.

En relación al Programa Mejora de la Gestión de los Mercados Municipales, los objetivos de la misión son:

1. Diseñar los TdR y el Proyecto de Base de Datos de los Mercados Municipales de Maputo. Formato y calendario de implementación.
2. Acompañamiento de Barcelona en la identificación de los mercados de Maputo para la posible implantación por fases.
3. Trasladar la experiencia de Barcelona en relación a la regulación y rol de las asociaciones de comerciantes de los Mercados Municipales.

Personas:

Dtor. Genís Arnàs. Director de Mercados del Municipio de Barcelona

Reserva presupuestaria: Barcelona reservará los fondos necesarios para el desarrollo de la Base de Datos, intercambios y formaciones (viajes y estancias), hasta 30.000 € (2015-2016).

Renovación del Protocolo de Amistad y Cooperación entre Maputo y Barcelona nov-diciembre de 2016 (o 1er trimestre 2017)

El 12 de diciembre de 2016 caduca el PAC firmado con Maputo en el 2012. Este ha sido el segundo PAC consecutivo con Maputo, i en el que se han desarrollado diversos Proyectos y procesos de acompañamiento a la capital de Mozambique:

A nivel bilateral hemos acompañado a Maputo en tres procesos:

- Propuesta de Remodelación de la Avenida Samora Machel de Maputo (finalizado)
- Programa Mejora de la Gestión de los Mercados Municipales (en marcha)
Proyecto de Gestão de Mercado e Feiras. Base de Datos de la DMF - 2015
- Programa de Mejora de la Seguridad de los Alimentos (en marcha)

- Programa de intercambio de Bibliotecas y Educación (en marcha)
- Proyecto Piloto de Cooperación Empresarial. Concertado con ESF + CMMaputo (en marcha)

Barcelona Solidària, y en el apartado de “Ciutats Específiques” y/o ADO, durante este PAC se han financiado proyectos a las siguientes entidades / ámbitos:

ASSOCIACIÓ CATALANA D'ENGINYERIA SENSE FRONTERES

- Apoyo al barrio de Maxaquene A mediante la creación de un sistema de difusión comunitaria y el fortalecimiento de su Plataforma de OCBs - 2014
- Convenio entre el Ayuntamiento de Barcelona y Ingeniería Sin Fronteras para el Diseño e Implementación del Proyecto Piloto de Cooperación al Desarrollo con participación empresarial - 2015
- Mejora de la Gestión de los Residuos Sólidos Urbanos en el barrio de Maxaquene - 2015

MEDICUS MUNDI CATALUNYA

- Aumento de la capacidad institucional del CMMaputo y su Dirección del Servicio Municipal de Salud y Acción Social (DSMSAS) - 2012
- Promoció de la Salut a la Ciutat de Maputo - 2013
- Fortalecimiento de las competencias en gestión de medicamentos del Consejo Municipal de Maputo - 2014
- Promoció de la Salut i Prevenció de Riscos de la Indústria Extractiva - 2015

ARQUITECTES SENSE FRONTERES

- Proyecto de Mejora de las capacidades institucionales de gestión del desarrollo en Autoridades Locales de Mozambique mediante el desarrollo de herramientas de gestión urbana de bajo coste apropiadas en contextos de ciudades intermedias bajo una óptica de buena gobernanza, sostenibilidad y participación. – 2013
- DESARROLLO I IMPLEMENTACIÓN DE METODOLOGIAS DE CADASTRO CIUDADES MOZAMBIQUE – 2015
- Defensa del Derecho a un Hábitat digno a través del acceso al título de DUAT en los barrios informales de Maputo – ADO 2015

CREU ROJA

- Apoyo al Municipio de Maputo mediante el fortalecimiento de las capacidades comunitarias en los ámbitos de salud, gestión medioambiental en los mercados de la Ciudad – ADO 2013
- Apoyo al municipio de Maputo mediante acciones comunitarias que promueven la salud pública y una mejor gestión medioambiental en los mercados de Mbuzine, Mavalane y Romão – 2014

CENTRE DE RECERCA EN SALUT INTERNACIONAL DE BARCELONA (CRESIB)

- Barreres i determinants d'accés a la salut reproductiva en pre-adolescents moçambiqueses: L'exemple de la vacuna contra el Virus del Papiloma Humà – ADO 2012

Comunitat de Sant Egidí

- AJUDA'M A EXISTIR! POSADA EN FUNCIONAMENT DEL PROJECTE D'ENREGISTRAMENT CIVIL DELS INFANTS A LA MATERNITAT DE L'HOSPITAL CENTRAL DE MAPUTO I A MATOLA

Proposta:

Arguments que recolzen la renovació del PAC:

1. *Perquè Maputo és considerada ciutat prioritària en matèria de cooperació internacional pel Pla Director de Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona 2013-2016.*
2. *Perquè la majoria dels projectes que es financen a l'Àfrica Subsahariana a la convocatòria Barcelona Solidària són a Moçambic, i el 80 % d'aquests amb la ciutat de Maputo. On per primera vegada el tècnics municipals implicats en la cooperació bilateral i el gruix de les ONG treballen els mateixos àmbits. El treball de les ONGs a Maputo és un dels més exitosos en el procés de coordinar la cooperació bilateral i la feta per entitats, per fer realitat una cooperació global des de Barcelona. En aquest aspecte, la predisposició de l'Ajuntament de Maputo ha estat determinant.*
3. *Perquè amb Maputo tenim en marxa projectes d'acompanyament i enfortiment institucional en matèria de Gestió de Mercats Municipals (IMMB), de Seguretat dels Aliments (ASPB) i de promoció de la lectura a les biblioteques i escoles de la ciutat de Maputo (Consorti de Biblioteques de Barcelona). Tots ells programes que porten ja anys treballant i que tenen projectes en marxa més enllà de la formació i dels intercanvis tècnics.*

Proposta:

Visita a Maputo al màxim nivell (Alcaldessa / 1er TA / Regidor@/Commissionat-da) al novembre-desembre 2016, o primer trimestre 2017. Signatura de l'Acord + visita i coneixement directe dels projectes en marxa tant bilaterals com a través d'entitats.

Barcelona, 22 de febrer de 2016

**Direcció de Justícia Global i Cooperació
Internacional**

Ajuntament de Barcelona
Calle Avinyó, 15 planta 4^a
08002 Barcelona

Gabinete de Relações Internacionais

Município de Maputo
Conselho Municipal
Praça Independência
Maputo – Moçambique

Exemple de Conveni de Cooperació Tècnica (Sant Boi de Llobregat - San Miguelito).

**CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE
EL AJUNTAMENT DE SANT BOI DE LLOBREGAT Y LA
ALCALDÍA DE SAN MIGUELITO
PARA LA EJECUCIÓN DEL PROYECTO:**

***“Puesta en marcha del área de urbanismo de la alcaldía
de San Miguelito”***

En Sant Boi de Llobregat, el de julio de 2014.

Reunidas

De una parte, Ana Clemencia Ávalos Ramírez, en representación de la Alcaldía de San Miguelito, con domicilio en de la Empresa Portuaria Nacional, 1 cuadra al este, 1 al norte, en San Miguelito, Río San Juan, en su condición de alcaldesa

Y de otra parte, la Sra. Lluïsa Moret Sabidó, en representación del Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, con domicilio en la Plaza del Ajuntament número 1 (08830) de Sant Boi de Llobregat, NIF P-0819900-B, en su condición de alcaldesa

Antecedentes

I.- El proyecto *“Puesta en marcha del área de urbanismo de la alcaldía de San Miguelito”* surge de la colaboración entre el Ajuntament de Sant Boi de Llobregat y la Alcaldía de San Miguelito con el objetivo de configurar el área de Urbanismo de la Alcaldía de San Miguelito con la aprobación de un Plan de ordenación urbana (que suponga una actualización del ya existente) que integre las distintas líneas estratégicas de planificación del territorio existentes y la creación de instrumentos urbanísticos (licencias, normativas) que permitan reforzar el rol planificador territorial de la Alcaldía como motor de un desarrollo económico, sostenible y equitativo.

II.- Mediante un acompañamiento continuado por parte de una asistencia técnica mixta, conformada por un grupo externo y el Ayuntamiento de Sant Boi, se pretenden incrementar las capacidades organizativas y técnicas del ente local.

III.- Este proyecto enlaza con otras colaboraciones que ha recibido la Alcaldía en el marco del hermanamiento, y con las líneas de trabajo de esta, y representa una vía para reforzar este vínculo a través de la asistencia técnica y el asesoramiento en materia de planificación urbanística y gestión del territorio.

IV.- El Ajuntament de Sant Boi de Llobregat presentó el proyecto *“Puesta en marcha del área de urbanismo de la alcaldía de San Miguelito”* a la convocatoria 2014 de ayudas a proyectos de cooperación al desarrollo de la Diputació de Barcelona. Con fecha 29 de mayo de 2014 la Junta de Govern de la Diputació resolvió la concesión de una subvención por un importe total de 30.000€ de carácter plurianual 2014-2015. Para la ejecución de este proyecto, el Ajuntament de Sant Boi se comprometía a aportar 23.139,37€. Esta subvención está regulada por un convenio específico en el que se especifican los

compromisos de las dos partes y que ha sido aprobado por la Junta de Govern Local de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat del 7 de julio de 2014.

V.- El coste total del proyecto es de 67.239,36€, cantidad que contempla la aportación de la Diputación de Barcelona (30.000€), la aportación del Ayuntamiento de Sant Boi (23.139,37€) y la aportación de la Alcaldía de San Miguelito valorada en 14.100€.

Del total del costo del proyecto, la Alcaldía de San Miguelito gestionará 21.885€ (según los gastos previstos en el proyecto) y su aportación propia (14.100€). El Ayuntamiento de Sant Boi gestionará los 31.254,37€, restantes, de los que 11.289,37 corresponden a una valorización de los recursos humanos aportados para el proyecto.

VI.- El presente convenio ha sido aprobado por la Junta de Gobierno Local del Ajuntament de Sant Boi en fecha

Pactos

Primero. Objeto del convenio

Es objeto de este convenio consolidar la relaciones de colaboración entre el Ajuntament de Sant Boi y la Alcaldía de San Miguelito mediante la ejecución del Proyecto " Puesta en marcha del área de urbanismo de la alcaldía de San Miguelito".

Mediante esta colaboración las partes signatarias persiguen los siguientes objetivos:

- Creación del área de Urbanismo y la aprobación de un Plan General de ordenación urbana donde se articulan los diversos instrumentos de gestión del territorio existentes

Segundo. Las obligaciones y facultades del Ajuntament de Sant Boi son:

a) El Ajuntament de Sant Boi será el organismo coordinador de la gestión económica directa del proyecto y de interlocución con la Alcaldía en todos los temas que hagan referencia al mismo.

b) El Ajuntament de Sant Boi contratará un servicio de consultaría a un equipo de arquitectos para desarrollar la asistencia técnica en San Miguelito valorado en 19.965€ (impuestos incluidos).

c) El Ajuntament de Sant Boi dispondrá de un técnico/a especializado/a en urbanismo que supervisará el trabajo del equipo de arquitectos y la ejecución del proyecto en coordinación con la Unidad de Cooperación, Solidaridad y Paz.

d) El Ajuntament de Sant Boi realizará distintas transferencias a la Alcaldía de San Miguelito por un valor total de 21.885€ sujetas a la entrega de los informes técnico-financieros por parte de la Alcaldía según el plan de desembolsos:

- El Ajuntament de Sant Boi transferirá 14.185€, correspondiente al 64,8% del monto a transferir, a la firma de este convenio, a la cuenta específica de este proyecto.

- La segunda transferencia por un importe de 7.700€, correspondiente al 35,2% del monto a transferir, a la Alcaldía de San Miguelito quedará sujeta a la

entrega del primer informe técnico-económico, según el modelo que el Ayuntamiento de Sant Boi hará llegar a la Alcaldía de San Miguelito.

- Una vez realizadas todas las actividades y concluido el proyecto la Alcaldía presentará un informe final, según el modelo que el Ayuntamiento de Sant Boi hará llegar a la Alcaldía de San Miguelito.

Los pagos correspondientes a la segunda transferencia estarán condicionados a la existencia de crédito adecuado y suficiente en el presupuesto municipal de gastos del Ayuntamiento de Sant Boi de Llobregat del ejercicio 2015.

e) El Ajuntament de Sant Boi podrá realizar visitas de supervisión y seguimiento del proyecto, así como supervisar fondos, cuando así lo crea conveniente.

f) El Ajuntament de Sant Boi podrá suspender los pagos y solicitar la devolución de los ya efectuados en caso que:

- Haya modificaciones de los objetivos, resultados, actividades y resto de componentes recogidos en el dossier del proyecto que ha sido financiado, o se tomen medidas que lo afecten y no hayan estado consultadas.

- Fuese incompleta o incorrecta la información básica sobre la marcha del Proyecto.

- No se utilizasen los fondos según lo estipulado en el presente Convenio.

- No se ejecutase el proyecto.

- No se cumpliesen los compromisos de realización de informes técnicos-financieros u otras informaciones relevantes.

g) Si una vez ejecutado el proyecto hubiera sobrante no utilizado y no comprometido, el Ajuntament de Sant Boi se reserva el derecho de disponer el uso de estos fondos por medio de un acuerdo adicional ligado a este Convenio.

Tercero. Las obligaciones y facultades de la Alcaldía de San Miguelito son:

a) La Alcaldía de San Miguelito es la contraparte ejecutora del proyecto y tendrá a su cargo la administración de los fondos y el control y la justificación de los gastos ocasionados en la realización del mismo, de acuerdo con los objetivos y actividades identificadas en el presente Convenio y en el dossier del proyecto.

b) La Alcaldía se compromete a contratar a un equipo de arquitectos para que realicen una asistencia técnica para la elaboración del Plan urbanístico y su presentación en las comunidades según lo previsto en el proyecto y valorizado en 8035€.

c) La Alcaldía deberá disponer de una cuenta abierta exclusivamente para los fondos que reciba destinados al proyecto " *Puesta en marcha del área de urbanismo de la alcaldía de San Miguelito*".

d) No podrá modificarse el proyecto o a alguna de sus partes sin consulta previa y solicitud escrita al Ajuntament de Sant Boi. Estos cambios deberán ser autorizados expresamente por el Ajuntament de Sant Boi.

e) La Alcaldía se compromete a librar al Ajuntament de Sant Boi en soporte papel y electrónico, los siguientes informes:

- Un primer informe conjunto que se realizará el mes de enero de 2015, donde la alcaldía deben justificar como mínimo el 70% de los fondos recibidos. En el mismo se especificarán tanto las actividades realizadas como la situación financiera e irá acompañado de copias de facturas de justificación de los gastos, certificado del administrador/a de la recepción de los fondos firmado por el/la administrador/a de la alcaldía, así como los recibos bancarios de las transferencias efectuadas por el Ajuntament de Sant Boi. El informe irá acompañado de material gráfico y hojas de asistencia a las actividades y fichas de valoración realizadas por las participantes.
- Un segundo informe conjunto antes del 15 de marzo de 2015 donde se deben justificar como mínimo la ejecución del 100% de los fondos recibidos. En el mismo se especificarán tanto las actividades realizadas como la situación financiera e irá acompañado de copias de facturas de justificación de los gastos, certificado del administrador/a de la recepción de los fondos firmado por el/la administrador/a de ambas organizaciones, así como los recibos bancarios de las transferencias efectuadas por el Ajuntament de Sant Boi y a la Alcaldía. El informe irá acompañado de material gráfico y hojas de asistencia a las actividades y fichas de valoración realizadas por las participantes.
- Un informe final que será entregado al Ajuntament de Sant Boi antes de los 31 de enero de 2016. Este informe incluirá, un análisis como la situación financiera que irá acompañado de copias de facturas de justificación de los gastos, certificado del administrador/a de la recepción de los fondos firmado por el/la administrador/a de ambas organizaciones, así como los recibos bancarios de las transferencias efectuadas por el Ajuntament de Sant Boi y a la Alcaldía. (facturas, recibos bancarios, certificado del/la administrador/a), un balance general sobre el impacto del proyecto en la zona, las conclusiones y recomendaciones así como las perspectivas de continuidad y crecimiento una vez acabada la financiación externa. El informe irá acompañado de material gráfico y hojas de asistencia a las actividades y fichas de valoración realizadas por las participantes

f) En los casos en que las facturas no se atribuyan en su totalidad al proyecto, deberán llevar una diligencia (sello) en la que han de constar los siguientes datos:

- Proyecto " *Puesta en marcha del área de urbanismo de la alcaldía de San Miguelito*".
- Imputación al proyecto del porcentaje específico de la factura.
- Certificación de la existencia de la diligencia en originales.
- Firma de la persona responsable.
- Sello original de la entidad

g) La Alcaldía de San Miguelito se compromete a permitir a al Ajuntament de Sant Boi o a cualquier otra persona u organismo por ellos autorizado, a proceder a la

auditoria de las facturas originales, justificantes, cuentas y archivos, durante la ejecución del presente proyecto y hasta 5 años después de su finalización.

h) La Alcaldía de San Miguelito deberá cumplir con las normas legales, contables y tributarias en la ejecución del proyecto.

i) La Alcaldía de San Miguelito se compromete a reflejar en todo el material que se publique o todo el material de difusión que se edite del proyecto el apoyo del Ajuntament de Sant Boi de Llobregat y la Diputació de Barcelona.

Cuarto. La entrada en vigor y vigencia del Convenio

El presente Convenio entrará en vigor en cuanto haya sido firmado por las partes implicadas y tendrá como vigencia desde su firma hasta su fin, como fecha máxima el 31 de diciembre de 2015, y su justificación antes del 31 de enero de 2016.

Quinto. La revocación del Convenio

El presente Convenio podrá ser revocado por las partes signatarias, por medio de notificación escrita indicando las causas hasta un mes antes de la fecha prevista para su extinción. En tal caso la Alcaldía de San Miguelito pondrá a disposición del Ajuntament de Sant Boi la parte de los fondos recibidos que no hayan sido utilizados, ni hayan estado formalmente comprometidos con anterioridad a la fecha de la notificación. Los fondos utilizados o comprometidos serán gestionados por el Ajuntament de Sant Boi.

En prueba de conformidad se firma el presente Convenio en ejemplar duplicado, con originales para la Alcaldía de San Miguelito y el Ajuntament de Sant Boi de Llobregat,

En San Miguelito,

Ana Clemencia Avalos
Alcaldesa de San Miguelito

En Sant Boi,

Lluïsa Miret Sabido
Alcaldesa de Sant Boi de Llobregat

SANT BOI DE LLOBREGAT

Documents de referència.

AA.VV., [Introducción a la cooperación al desarrollo para políticos, funcionarios y personal laboral de la administración pública local y autonómica española](#), Fundación MUSOL - Municipalistas por la Solidaridad y el Fortalecimiento Institucional, València, 2011.

C. Lim i S. Hamel, [A Practical Guide to Successful Municipal Cooperation](#), Federation of Canadian Municipalities, Ottawa, 2004.

AA.VV., [Manual de gestión de la cooperación para el desarrollo de los gobiernos locales](#), Federación Española de Municipios y Provincias, Madrid, 2011.

AA.VV., [Guía de orientaciones para la Cooperación municipal al desarrollo. El papel de las ciudades y los gobiernos locales](#), Proyecto Local, Barcelona, 2010.

J.R. González Parada i A. Fuentes Zamora, [Manual de Cooperación para corporaciones locales](#), Fondo Extremeño Local de Cooperación, Badajoz, 2005.

Juan José Iborra (coord.), [Orientaciones para la planificación de la cooperación para el desarrollo en entidades locales de la Comunitat Valenciana](#), Càtedra UNESCO d'Estudis sobre el Desenvolupament – Universitat de València, València, 2014.

B. Sanz Corella, [Guía para la acción exterior de los gobiernos locales y la cooperación descentralizada Unión Europea-América Latina. Elementos para la construcción de una política pública local de cooperación descentralizada.](#), Diputació de Barcelona, Barcelona, 2008.

J.P. Malé, [¿Cómo cooperar entre instituciones locales? Del proyecto puntual al fortalecimiento de las políticas públicas locales?](#), Programa URB-AL III - Diputació de Barcelona, Barcelona, 2015.

AA.VV., [Cooperación Municipal Directa a través del Instrumento del Hermanamiento](#), Ministerio de Asuntos Exteriores y Cooperación, Madrid, 2011.

Juan David Valderrama López (Dtor. Ejec.), [Manual de cooperación internacional descentralizada](#), 5ª ed., Alcaldía de Medellín, Medellín, 2012.

[Pla de Treball 2008-11 de Cooperació Sant Boi de Llobregat – San Miguelito.](#)